

**UCHWAŁA NR XI/98/2011**  
**RADY GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY**

z dnia 27 października 2011r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023”**

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r., Nr 142 poz. 1591; z 2002r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153 ,poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz.1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006r. Nr 17, poz.128, Nr 181, poz.1337; z 2007r. Nr 48, poz.327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008r. Nr 180, poz. 111, Nr 223, poz. 1458; z 2009r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 106, poz. 675, Nr 40, poz. 230; z 2011r. Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 21, poz. 113) oraz art.17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 65, poz. 554, Nr 157, poz. 1241, Nr 175, poz. 1362, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706, Nr 221, poz. 1738; z 2010r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842; z 2011r. Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622), Rada Gminy Juchnowiec Kościelny uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

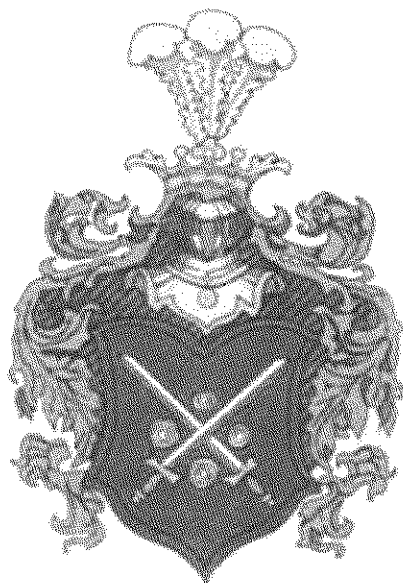
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Juchnowiec Kościelny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

  
Przewodniczący Rady  
Bożena Ewa Jakończuk



Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023



**STRATEGIA INTEGRACJI I  
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH  
GMINY  
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY  
NA LATA 2011 – 2023** —

## SPIS TREŚCI

I. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII .....	3
II. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE JUCHNOWIEC KOŚCIELNY .....	8
1. Położenie i podział administracyjny gminy .....	8
2. Demografia w gminie Juchnowiec Kościelny .....	9
3. Dominująca aktywność gospodarcza .....	11
4. Strategiczne kierunki rozwoju gminy Juchnowiec Kościelny .....	17
III. DIAGNOZA ZASOBÓW I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY .....	19
1. System pomocy społecznej, w tym zasoby mieszkaniowe .....	19
2. Rynek pracy i bezrobocie .....	24
3. Ochrona zdrowia oraz uzależnienia .....	25
4. Rodzina - opieka nad dziećmi, niepełnosprawność, osoby starsze .....	30
5. Oświata i wychowanie .....	32
6. Katalog zidentyfikowanych potrzeb społecznych .....	36
7. Kapitał społeczny gminy Juchnowiec Kościelny .....	38
IV. REALIZACJA STRATEGII .....	41
1. Analiza SWOT .....	41
2. Wizja gminy Juchnowiec Kościelny .....	45
3. Cele strategiczne i szczegółowe .....	45
4. Harmonogram na lata 2011-2012 .....	52
V. WDRAŻANIE I ZARZĄDZANIE GMINNĄ STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH .....	52
ZAKOŃCZENIE .....	55

## I. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Przedstawiona strategia, została wypracowana przez Zespół ds. aktualizacji i monitorowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powołany przez Wójta Gminy Juchnowiec Kościelny w dniu 8 września 2009r. w składzie:

1. Krzysztof Marcinowicz - Przewodniczący Rady Gminy Juchnowiec Kościelny
2. Leszek Matowicki - Zastępca Przewodniczącego Rady Gminy
3. Barbara Grabowska - Radna Powiatu Białostockiego
4. Barbara Klimaszewska - Zespół Szkół w Juchnowcu Górnym
5. Bożena Nienałtowska - Zespół Szkół w Kleosinie
6. Ryta Filipkowska - Ośrodek Zdrowia w Juchnowcu Dolnym
7. Janina Skobodzińska - Ośrodek Zdrowia w Księżynie
8. Bożena Chańko - Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Kleosinie
9. Edyta Szydłowska - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
10. Alicja Baran - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym
11. Urszula Szotko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym
12. Marcin Kozioł - Posterunek Policji w Juchnowcu
13. Cezary Mańkowski - Ochotnicza Straż Pożarna w Juchnowcu Dolnym
14. Halina Sobolewska – Wildner - Regionalny Oddział Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem
15. Leszek Koleśnik - Ośrodek Kultury w Juchnowcu Kościelnym

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

16. Mirosław Szyfman - Polski Czerwony Krzyż

Zadaniem Zespołu było:

- analiza celów szczegółowych, problemów, potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej w odniesieniu do zapisów programów i strategii,
- wypracowanie propozycji zapisów w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
- opracowanie i analiza materiału diagnostycznego, wsparcie gminy w przygotowaniu badań
- udział w opracowaniu planu działania, harmonogramu realizacji i rocznych monitoringu.

Opracowanie strategii poprzedzone zostało czterema spotkaniami warsztatowymi zorganizowanymi przy pomocy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, prowadzonymi przez jego doradcę Annę Tomulewicz. W spotkaniach warsztatowych brali udział zaproszeni członkowie zespołu. Wypracowany dokument został poddany konsultacjom społecznym.

Głównym celem przy opracowywaniu przedstawionego dokumentu przez Zespół była: analiza i ocena zjawisk, które łączą się z zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej, takie ukształtowanie systemu pomocy społecznej na terenie gminy, by w sposób właściwy - zaspakajało oczekiwania społeczne.

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone w wyniku prac. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Juchnowiec Kościelny oraz od instytucji i organizacji.

Strategia stanowi podstawę do podejmowania zintegrowanych działań rozwojowych w sferze polityki społecznej na terenie gminy

Ma stanowić podstawę do realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność

wzięcia pod uwagę szeregu aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

**Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.),** która określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej w tym:

- zadania w zakresie pomocy społecznej;
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- organizację pomocy społecznej;
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

**Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228 poz. 2255).**

Ustawa o świadczeniach rodzinnych reguluje nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast szeregu różnych, niezależnych od siebie zasiłków i świadczeń ustawa ta wprowadziła tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, który zastąpił dotychczasowe świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).

**Ustawa o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 86, poz. 732 z późn. zm.).**

Reguluje sposób postępowania w stosunku do dłużników alimentacyjnych, czyli osób zobowiązanych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, które obowiązku swego nie wykonują, a jednocześnie egzekucja komornicza okaże się bezskuteczna oraz zasady przyznawania zaliczek alimentacyjnych dla osób, które samotnie wychowują dzieci uprawnione do świadczeń alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego.

**Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122 poz. 1143)** stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Ustawa oferuje zatrudnienie socjalne, rozumiane jako uczestnictwo w "inkubatorach społecznych" - Centrach Integracji Społecznej - lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej, bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

**Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111 poz. 535, z późn. zm.)**

przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

**Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie ( Dz. U. Nr 96 poz. 873 z 2003 r.), a w niej:**

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

**Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., nowelizowana dnia 28 marca 2003 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 35 poz. 230, z późn. zm.)**

Ustawodawca w art. 4[1] ust. 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”, które są realizowane w oparciu o opracowany, co rocznie gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

**Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493),** dokument ten m.in. definiuje zjawisko przemocy w rodzinie, określa formy pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, a także zadania nałożone na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w



Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

rodzynie oraz wprowadza możliwość podjęcia wobec sprawców przemocy działań interwencyjnych i korekcyjno- edukacyjnych.

**Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. ( Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485).**

Przeciwdziałanie narkomani realizowane jest przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej. Obejmuje i wskazuje szerokie spektrum działalności państwa. Tym samym regulowane jest poprzez normy prawa administracyjnego, finansowego, gospodarczego oraz karnego.

**Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. ( Dz. U z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).**

Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych to ogół działań podmiotów publicznych i organizacyjnych pozarządowych, mających na celu wyrównywanie nieuzasadnionych różnic socjalnych, tworzenie szans funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających ich pełną integrację ze społeczeństwem.

## II. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE JUCHNOWIEC KOŚCIELNY

### 1. Położenie i podział administracyjny gminy.

Gmina Juchnowiec Kościelny jest położona we wschodniej części Polski w środkowej części województwa podlaskiego oraz południowej części powiatu białostockiego (południowa granica gminy stanowi granicę powiatu białostockiego z powiatem bielskim) w pobliżu ważnego szlaku komunikacyjnego drogowego Białystok – Lublin (droga krajowa po modernizacji ma przebiegać przez teren gminy). Gmina Juchnowiec Kościelny sąsiaduje z miastem Białystok, znajduje się w obrębie gmin tworzących Aglomerację Białostocką.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa prowadząca z Białegostoku do Bielska Podlaskiego

Stolica gminy - Juchnowiec Kościelny posiada dogodnie bezpośrednie połączenia drogowe z siedzibami ościennych gmin, które graniczą z gminą. Sprzyja to rozwojowi gospodarczemu i powoduje, że gmina, staje się atrakcyjnym miejscem do lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych.

**Tabela nr 1 Odległość miejscowości Juchnowiec Kościelny od stolic gmin ościennych**

Stolica gminy	Stolice gmin ościennych	Odległość po drogach w km
Juchnowiec Kościelny	Białystok	10
	Bielsk Podlaski	30
	—	
	Zabłudów	14
	Turośń Kościelna	7
	Choroszcz	24
	Wyszki	28
Suraż	16	

Źródło: Obliczenia własne na podstawie mapy elektronicznej „Samochodowa mapa Polski 2008”

Gmina Juchnowiec Kościelny jest jedną z najrozleglejszych gmin w województwie podlaskim (jej obszar wynosi 17 178 ha, co stanowi 5,8% powierzchni powiatu białostockiego i 0,8% powierzchni województwa podlaskiego) Administracyjnie należy do powiatu białostockiego, zajmując tereny w południowej jego części.

Na system osadniczy gminy Juchnowiec Kościelny składa się 47 wsi, z których 46 są wsiami sołectkimi. Wśród wsi gminnych znajduje się Kleosin - jedna z największych w Polsce wsi, licząca 4,7 tysiąca mieszkańców. Siedzibą gminy jest Juchnowiec Kościelny – miejscowość wiejska licząca 149 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia gminy na 1 km<sup>2</sup> wynosi 80,4 osób i jest większa od przeciętnej wojewódzkiej wynoszącej 59,2 osób oraz przeciętnej powiatu białostockiego 46,4 osób, a także od przeciętnej gmin wiejskich województwa podlaskiego - 25,0 osób.<sup>1</sup>

Na 1 km<sup>2</sup> w gminie przypada średnio 82 mieszkańców. W 12 sołectwach wskaźnik gęstości zaludnienia jest wyższy od przeciętnej dla gminy. Są to sołectwa: Brończany, Hryniewiczze, Ignatki-Osiedle, Juchnowiec Górny, Juchnowiec Kościelny, Księżyno, Księżyno-Kolonia, Lewickie, Solniczki, Stanisławowo, Śródlesie.

**Najwyższą gęstość zaludnienia ma sołectwo Kleosin, gdzie na 1 km<sup>2</sup> przypada 13 213,9 osób oraz Księżyno - 1 577,6 osób.** W najslabiej zaludnionym sołectwie, Zaleskie, na 1 km<sup>2</sup> przypada tylko 6,2 mieszkańców.

## 2. Demografia w gminie Juchnowiec Kościelny

Według danych statystycznych GUS, w **końcu 2010 roku gminę zamieszkiwało 14553 osób, w tym 7313 kobiet.** Na podstawie danych ewidencji ludności Urzędu Gminy z 1 października 2008 roku, gminę zamieszkiwało 13 795 osób, w tym 6 938 kobiet. Ludność gminy na przestrzeni ostatnich lat cechuje się **stabilnym stanem wzrostowym**, w przeciwieństwie do innych podobnych gmin województwa podlaskiego, gdzie jest odnotowywany spadek liczby ludności. Analizując stan liczebny mieszkańców gminy, można stwierdzić, że ludność gminy na przestrzeni lat 1995-2007 uległa zwiększeniu o 2 433, czyli 17,6%.

Analizując strukturę ludności gminy można stwierdzić, że na terenie gminy jest odnotowywany przyrost liczebności mieszkańców we wsiach położonych blisko granic

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

administracyjnych Białegostoku lub bezpośrednio z nim sąsiadujących. Liczba ludności ulega również zwiększeniu we wsiach położonych w środkowej części gminy. Wskaźnik gęstości zaludnienia w gminie jest wyższy niż w województwie i wynosi 82 osoby na 1 km<sup>2</sup>. W gminie na 100 mężczyzn przypada średnio 101 kobiet. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 63,4% i jest grupą dominującą. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 14,3%, a w wieku przedprodukcyjnym 22,3%. Udział procentowy mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym systematycznie (w strukturze mieszkańców gminy) maleje.

**Tabela nr 2 Ludność według faktycznego miejsca zamieszkania i płci w latach 2005-2010**

Rok	Ludność			Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Liczba	Procent	Liczba	Procent	Liczba	Procent
2005	13 292	6 630	6 662	3 142	23,64%	8 217	61,82%	1 933	14,54%
2006	13 555	6733	6822	3104	22,90 %	8496	62,68 %	1955	14,42 %
2007	13 812	6 883	6 929	3 079	22,29%	8 757	63,40%	1 976	14,31%
2008	13 991	6958	7033	3020	21,59 %	8981	64,19 %	1990	14,22 %
2009	14 226	7027	7151	2989	21,01 %	9215	64,78 %	2022	14,21 %
2010	14 553	7192	7313	2971	20,42 %	9541	65,56 %	2041	14,02 %

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS

Analizując wskaźniki opisujące stan ludności gminy, można stwierdzić bardzo duży **wpływ migracji wewnętrznych i zagranicznych**. Wskaźniki opisujące stan migracji w ostatnich latach cechowały się wartością dodatnią. W wyniku migracji (rocznie) liczba mieszkańców gminy wzrastała od 212 do 309 osób przy migracjach wewnętrznych i o 2-6 osoby przy migracjach zagranicznych. Na przestrzeni lat 2005 - 2010 ludność zwiększyła się o 1 261 osób. Drugim czynnikiem, który wpływa na stan liczebny mieszkańców gminy jest przyrost naturalny. Na przestrzeni lat 2005-2010 odnotowano przyrost naturalny od -0,7 do 1,7. Średnio w gminie na przestrzeni lat 2005-2010 było zawieranych 55,01 małżeństw rocznie.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

**Tabela nr 3 Wskaźniki ludności w latach 2005-2010**

Rok	Kobiety na 100 mężczyzn	Małżeństwa na 1000 osób	Urodzenia żywe na 1000 osób	Zgony na 1000 osób	Przyrost naturalny na 1000 osób	Saldo migracji w ruchu wewnętrznym	Saldo migracji w ruchu zagranicznym
2005	100,48	4,29	9,25	8,43	0,83	212	2
2006	101	4,9	9,1	9,8	-0,7	222	6
2007	100,67	5,72	8,98	9,05	-0,07	194	2
2008	101	6,5	10,8	9,1	1,7	180	2
2009	102	5,8	9,7	8,3	1,4	149	2
2010	101	5,8	10,8	9,5	1,3	309	0

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS

Podsumowując sytuację demograficzną gminy można stwierdzić, że nie dostrzega się w niej żadnych niepokojących tendencji i zjawisk. Ponadto należy zaznaczyć, że istnieją warunki sprzyjające rozwojowi demograficznemu dzięki:

- bliskiemu sąsiedztwu z miastem. Białystok,
- dobrym warunkom skomunikowania gminy z miastem Białystok,
- walorom przyrodniczym i kulturowym,
- planowanemu przebiegowi drogi krajowej Białystok- Lublin (po nowym śladzie) przez teren gminy,
- planowanej południowej obwodnicy Białegostoku, która ma przebiegać przez teren gminy,
- dobrym warunkom do rozwoju budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i jednorodzinnego.

### **3. Dominująca aktywność gospodarcza**

Charakter i przedmiot działalności gospodarczej wywiera wpływ na wyposażenie techniczne podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, zwłaszcza związaną z szeroko rozumianą produkcją. Wpływa to na rozwój produkcyjnej infrastruktury technicznej i powoduje konieczność dostosowania jej do potrzeb prowadzonej i rozwijanej działalności.

Ilość pracujących zarobkowo (bez rolników indywidualnych) według stanu na koniec 2007 r wyniosła ogółem na terenie gminy 2 291 osób, w tym 874 kobiet. Porównując dane

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

na przestrzeni lat 2005-2007, można stwierdzić systematyczny wzrost ilości osób zatrudnionych.

**Tabela nr 4 Zatrudnienie na przestrzeni lat 2005-2010**

Wyszczególnien	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem	1 711	2007	2291	2 291	2439	2644
mężczyźni	1 000	1228	1417	1 417	1498	1604
kobiety	711	779	874	874	941	1040

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Na koniec 2007 roku w bazie REGON było zarejestrowanych **1090 podmiotów** gospodarczych. Ilość podmiotów prowadzących działalność gospodarczą systematycznie (od 1995 roku) wzrasta. Na przestrzeni lat **1995-2007 wzrosła ona o 576, to jest o 52,8%**. Podmioty gospodarcze należące do sektora prywatnego stanowiły 98,6% ogółu wszystkich podmiotów gospodarczych. Większość spośród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (872 - 80,0%), spółki handlowe (75 - 6,9%), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (7 - 0,6%), spółdzielnie (7 - 0,7%), fundacje (1 - 1%), stowarzyszenia i organizacje społeczne (27 -2,5%).

Podmioty zarejestrowane z terenu gminy Juchnowiec Kościelny stanowiły 12,4% ogólnej liczby podmiotów działających w skali powiatu białostockiego i 1,2% w skali województwa.

**Tabela nr 5 Podmioty gospodarcze**

Wyszczególnie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ilość ogółem	1017	1040	1090	1145	1195	1313
Sektor publiczny	14	14	15	15	16	16
Sektor prywatny	1003	1026	1075	1130	1179	1297

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Regionalnych.

Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadziło działalność w handlu i naprawach - 385. Działalność przetwórczą przemysłową prowadziło 120 podmiotów. Znaczna była liczba

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

podmiotów zajmujących się budownictwem (135) i obsługą nieruchomości i firm (117) oraz transportem i gospodarką magazynową (93). 42 firmy prowadziły pośrednictwo finansowe, a 22 firmy -hotele i restauracje. 34 podmioty gospodarcze działały w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie.

Porównując dane na przestrzeni lat 1995-2007, można stwierdzić wzrost procentowy podmiotów działających w obszarze budownictwa, pośrednictwa finansowego, edukacji, ochronie zdrowia i pomocy społecznej.

**Tabela nr 6 Zarejestrowane podmioty gospodarcze w układzie branżowym w latach 2005 - 2010**

Lp.	Sekcja	Opis	2005	2006	2007	2008	2009	2010
			Liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba
1		Ogółem	514	1040	1090	1145	1195	1313
2	A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	13	34	34	34	31	32
3	B	Rybołówstwo	0	0	0	0	0	3
4	C	Górnictwo	1	2	2	3	3	1
5	D	Przetwórstwo przemysłowe	86	106	120	134	140	146
6	E	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	0	1	2	1	1
7	F	Budownictwo	60	126	135	144	144	159
8	G	Handel i naprawy	221	372	385	379	389	411
9	H	Hotele i restauracje	9	23	22	20	20	22
10	I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	57	88	93	110	124	120
11	J	Pośrednictwo finansowe	3	38	42	42	47	47
12	K	Obsługa nieruchomości i firm	35	119	117	116	125	125
13	L	Administracja publiczna i obronność narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia	1	11	11	13	13	22
14	M	Edukacja	5	14	14	18	18	19
15	N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	6	41	45	53	64	95

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

16	P	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	0	0	0	0	0	0
17	Q	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	66	0	77	76	70

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Regionalnych.

Działalność gospodarcza pozarolnicza koncentruje się w strefie podmiejskiej miasta Białystok, w części północnej gminy, na terenach położonych w sąsiedztwie miasta Białystok. Największa liczba podmiotów gospodarczych posiada siedzibę w następujących wsiach; Kleosin – 392, Księżyno – 66, Śródlecie – 47, Olomonty 34, Ignatki Osiedle – 34, Hryniewecze – 33, Horodniany – 27, Solniczki – 27, Ignatki 26,

Do ważniejszych jednostek gospodarczych zlokalizowanych w gminie Juchnowiec Kościelny należy zaliczyć:

- firmę KAN w Kleosinie, produkującą nowoczesne systemy grzewcze i wodne,
- LECH zakład w Ignatkach Osiedlu,
- Zakład Akcesoriów Meblowych AS w Kleosinie, ul. Zdrojowa,
- firmę SUPERBRUK w Hryniewiczach, produkującą kostkę brukową,
- firmę WIPROBET w Hołówkach Małych, produkującą kostkę brukową,
- PPHU VEGA MEBLE w Księżynie, prowadzące produkcję i sprzedaż mebli,
- Firmę CHM w Lewickich, produkującą sprzęt medyczny (chirurgiczny),
- STRABAG
- Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Dorózkach, zajmującą się tuczem trzody chlewnej,
- Spółdzielnię Usług Rolniczych w Juchnowcu Górnym, prowadzącą usługi dla rolników
- firmy powstałe po likwidacji mleczarni w Ignatkach.

Ważną rolę w gospodarce gminy odgrywają podmioty gospodarcze należące do otoczenia agrobiznesu. Na terenie gminy Juchnowiec Kościelny, na rzecz obsługi rolnictwa, działały następujące jednostki gospodarcze:

- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Juchnowcu Kościelnym,



## Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

- Spółdzielnia Producentów Mleka "Turośnianka" w Juchnowcu Kościelnym,
- Baza Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Doróżkach,
- Baza Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Czerewkach,
- Lecznica zwierząt w Juchnowcu Górnym. Spółdzielnia Producentów Mleka, która jest grupą producencką utworzoną przez

miejscowych rolników w celu utrzymania opłacalności produkcji mleka, dzięki prowadzeniu negocjacji w sprawie cen mleka z ich odbiorcami, odgrywa znaczącą rolę w rolnictwie gminy.

Obraz gospodarczy gminy uzupełniają podmioty, które działają w turystyce i agroturystyce na terenie gminy. W branży turystycznej i agroturystycznej na terenie gminy działają następujące podmioty gospodarcze: hotel "Trzy sosny" w Ignatkach, Dworek Tryumf w Księżynie, pensjonat "Nad Potokiem" w Klewinowie, gospodarstwo agroturystyczne "Wodnik" w Horodnianach oraz Klub Jeździecki "Białystok" w Ignatkach

Gmina Juchnowiec Kościelny posiada przeciętne warunki do rozwoju rolnictwa na swoim terenie. Działalność rolnicza jest prowadzona na większości terenu gminy, a w szczególności w strefie rolno-osadniczej w środkowej części gminy i w strefie przyrodniczo-rekreacyjnej w południowej części gminy.

Gmina usytuowana jest w dwóch regionach glebowo-rolniczych; **regionie zabludowskim** (część północna i środkowa gminy) - o znacznym zróżnicowaniu gleb, w którym wśród gruntów ornych przeważają gleby kompleksów żytniego słabego z dużym udziałem gleb kompleksu pszennego dobrego, a wśród użytków zielonych przeważają łąki i pastwiska średniej jakości oraz w **regionie narwiańskim** (część południowa gminy) - typowo dolinnym z przewagą użytków zielonych.

W strukturze powierzchni gminy użytki rolne zajmują obszar 12 542 ha, który stanowi 73% ogółu powierzchni gminy. Lasy i grunty leśne zajmują 17%, czyli 2 952 ha i ok. 10% to pozostałe grunty 1 689 ha. Średnie plony zbóż wynoszą około 25,8 dt z ha, ziemniaków około 177 dt z ha.

Na terenie gminy (według spisu powszechnego z 2002 roku) funkcjonowało 1 286 gospodarstw domowych posiadających indywidualne gospodarstwo rolne oraz 241 gospodarstw domowych, które były użytkownikami działek rolnych. Pracujący w wieku 15 lat i więcej wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym liczyli 1 036 osób

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

Na terenie gminy funkcjonują dwie spółdzielnie rolnicze: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Dorózkach i Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Czerewkach, które prowadzą produkcję na większym areale.

W gminie dominują indywidualne gospodarstwa rolne. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r. w ich posiadaniu znajdowało się 11 899 ha gruntów (93,4% powierzchni gospodarstw rolnych w gminie) i 9 965 ha użytków rolnych (93,0% ogółu użytków rolnych w gminie).

W stosunku do 1996 r. liczba indywidualnych gospodarstw rolnych wzrosła o 81 (z 1 498 do 1 579). Ich powierzchnia zwiększyła się z 11 676 ha do 11 899 ha (o 1,9%), a powierzchnia użytków rolnych w indywidualnych gospodarstwach rolnych wzrosła z 9 523 ha do 9 965 ha (o 4,6%). Średnia wielkość gospodarstw indywidualnych wynosiła w 2002 r. 7,5 ha i była nieznacznie niższa niż w 1996 r. (7,8 ha).

W gminie przeważają małe gospodarstwa rolne. W 2002 r z ogólnej liczby 1 579 indywidualnych gospodarstw rolnych, 264 (16,7%) mieściło się w grupie obszarowej do 1 ha, a 665 (42,1%) w grupie 1-5 ha. Gospodarstw średniej wielkości było 341 (21,6%), a dużych 309, w tym o powierzchni 10 - 15 ha - 174 (11,0%) i o powierzchni większej niż 15 ha - 135 (8,5%). W stosunku do 1996 r. zwiększył się udział - w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych - gospodarstw małych o powierzchni 1 ha - 5 ha (z 30,4% do 42,1%) oraz gospodarstw dużych o powierzchni większej niż 15 ha (z 7,5% do 8,5%).

Na podstawie spisu można stwierdzić, że w 2002 roku w gospodarstwach rolnych znajdowały się następujące ilości zwierząt:

- bydło ogółem - 3 953 sztuki
- trzoda chlewna - 7 575 sztuk
- owce - 162 sztuki
- kozy - 140 sztuk
- konie - 197 sztuk
- króliki - 284 sztuki
- drób ogółem - 206 165 sztuk

Według danych GUS, lasy i grunty leśne w 2007 roku w gminie Juchnowiec Kościelny zajmowały powierzchnię 2 952 ha, tj. 17,2% powierzchni ogólnej. Przeważają lasy prywatne (82,8 %), będące w większości elementami gospodarstw rolnych. Lasy publiczne stanowią tylko 17,2% powierzchni ogólnej lasów. Lesistość gminy Juchnowiec Kościelny (15,9%) jest mniejsza niż przeciętna w powiecie białostockim (39 %) i w województwie podlaskim (29,7%). Gospodarka leśna (w tym produkcja surowca drzewnego) prowadzona jest w oparciu o plany urządzenia lasów i gospodarstw leśnych.

## Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

Gmina jest właścicielem gruntów o łącznej powierzchni 512,9908 ha, na które składają się grunty rolne o powierzchni 59,8863 ha, grunty pod drogami o powierzchni 328,9252 ha, grunty rekreacyjne o powierzchni 21,1955 ha, grunty zaewidencjonowane jako grunty kopalni piasku, żwiru, gliny – 39,1392 ha, grunty pod grzebaliskami zwierząt – 5,99 ha, grunty pod budynkami komunalnymi - 10,6584 ha, grunty nie wyszczególnione rodzajowo, traktowane jako pozostałe zajmują - 19,9349 ha.

W bezpośrednim zarządzie gminy znajduje się 52 budynki. W zarządzie OSP znajduje się 15 budynków. Sieć wodociągowa gminna liczy 154 km, sieć kanalizacji sanitarnej gminnej liczy 70,9 km, a kanalizacji deszczowej 10,673m.

#### 4. Strategiczne kierunki rozwoju gminy Juchnowiec Kościelny

W trakcie prac nad strategią rozwoju gminy Juchnowiec Kościelny ustalono, że misja będzie nakierowana z jednej strony na przyspieszenie rozwoju gospodarczego, czyli na pozyskanie nowych inwestorów, a z drugiej strony na mieszkańców gminy, którym zapewni się możliwość poprawy poziomu życia i poczucia bezpieczeństwa. **Misja rozwoju gminy Juchnowiec Kościelny została sformułowana następująco: „Gmina Juchnowiec Kościelny prężnym Ośrodkiem harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego zgodnego ze środowiskiem naturalnym oraz przyjaznym i bezpiecznym miejscem życia mieszkańców”.** Na podstawie misji wyodrębniono **cele strategiczne I rzędu**, które wskazują kierunki rozwoju gminy w latach 2011-2023, tj.:

- **Gmina Juchnowiec Kościelny ośrodkiem rozwoju gospodarczego.** – cel ten obejmuje wszelkie działania władz gminy, które mają sprzyjać rozwojowi gospodarczemu. Cel ten wiąże się z szeroko rozumianą promocją gminy w kraju i za granicą rozwojem instytucji z otoczenia biznesu i rolnictwa działających na terenie gminy. Zakłada on rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego na terenie gminy przetwarzającego produkty rolne między innymi z obszaru gminy. Założył on również dostosowanie zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego do potrzeb obecnych i przyszłych mieszkańców oraz inwestorów lokujących swoją działalność na terenie gminy.

- **Gmina Juchnowiec Kościelny przyjazna i bezpieczna.** – cel ten ukierunkowuje działania w zakresie wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców oraz rozwoju różnych form opieki społecznej. Koncentruje się one na działaniach mających zapewnić wzrost bezpieczeństwa publicznego i socjalnego poprzez poprawę współpracy i działalności instytucji odpowiedzialnych za te zagadnienia. Zakłada on również dużą aktywność władz związaną z rozwojem różnorodnych form opieki społecznej i rozwojem samoorganizacji mieszkańców w przeciwdziałaniu skutkom bezrobocia.
- **Gmina Juchnowiec Kościelny obszarem harmonijnego rozwoju zgodnego ze środowiskiem naturalnym.** – cel ten zakłada szeroko rozumiany rozwój harmonijny ze środowiskiem naturalnym infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb zbiorowych mieszkańców gminy i ochronie środowiska naturalnego. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna jest podstawowym czynnikiem decydującym o atrakcyjności inwestycyjnej gminy, przez co przyczynia się do stworzenia korzystnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości. Ponadto rozwój infrastruktury technicznej determinuje poziom życia mieszkańców. Zakłada on dbałość o ochronę środowiska przyrodniczego i rozwój gospodarczy zgodny z wymogami ochrony tego środowiska
- **Gmina Juchnowiec kościelny ośrodkiem rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.** – cel ten zakłada wykorzystanie naturalnych warunków występujących na terenie gminy do stymulowania rozwoju rolnictwa ekologicznego wytwarzającego na rynek lokalny i ponadlokalny produkty tradycyjne tzn. „zdrową żywność”, które mogą być wizytówką gminy. Zakłada on również rozwój agroturystyki w oparciu o walory środowiska przyrodniczego odwołującej się do lokalnych tradycji i kultury wielonarodowościowej

### III. DIAGNOZA ZASOBÓW I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY

#### 1. System pomocy społecznej, w tym zasoby mieszkaniowe

Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym. Zadaniem pomocy społecznej jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym osób i rodzin.

Działania GOPS są kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Grupy najbardziej zagrożone zjawiskiem wykluczenia to:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujących się poza rodziną;
- osoby długotrwale bezrobotne;
- osoby samotnie wychowujące dzieci;
- ofiary patologii życia rodzinnego;
- osoby o niskim poziomie wykształcenia;
- osoby żyjące w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych;
- przewlekle chorzy i osoby niepełnosprawne, chorzy psychicznie;
- starsze osoby samotne;
- osoby opuszczające zakłady karne;
- rodziny z dziećmi o niskim statusie ekonomicznym.

**Tabela nr 7 Powody udzielania pomocy społecznej**

	<b>Powody udzielania pomocy</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>Do VI 2011</b>
1	ubóstwo	165	855	872	240	224	270	193
2	bezdomność	0	2	0	2	4	3	5
3	Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	18	19	16	22	14	15
4	bezrobocie	169	235	254	160	186	208	165

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

5	niepełnosprawność	38	17	16	83	91	111	88
6	Długotrwałą lub ciężka choroba	6	37	63	167	137	191	164
7	Rodziny niepełne	30	18	44	64	55	61	33
8	Rodziny wielodzietne	83	31	53	50	32	34	29
9	alkoholizm	54	12	11	17	17	17	12
10	Zwolnienie z zakładu karnego	3	2	0	2	6	4	7
11	Zdarzenie losowe	0	3	5	4	4	4	0
12	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	1	1	0

**Tabela nr 8 Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej**

	Typ rodziny	2005	2006	2007	2008	2009	2010	I-VI 2011	Źródło danych
1	Rodziny ogółem	598	944	959	389	422	389	306	Sprawozdanie MPiPS
2	Rodziny z dziećmi ogółem	494	210	237	262	254	220	241	
3	Rodziny niepełne	39	51	66	86	77	66	33	
4	Rodziny emerytów i rencistów	21	25	22	7	12	38	24	

W ramach GOPS w Juchnowcu Kościelnym funkcjonuje Referat Świadczeń społecznych, który realizuje zapisy ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

**Tabela nr 9 Świadczenia rodzinne oraz zaliczka alimentacyjna i fundusz alimentacyjny**

	2006	2008	2009	2010
<b>ŚWIADCZENIA RODZINNE w tym:</b>				
Wyплаcone świadczenia rodzinne	2 519 798,00 zł	2 545 317,00 zł	2 425 548,00 zł	2 654 123,00 zł
Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych	33 590	28 656	25 544	23 257,00 zł
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	900	740	670	690
<b>ZZALICZKA ALIMENTACYJNA w tym:</b>				
Wyплаcone zaliczki alimentacyjne	256 257,00 zł	185 508,00 zł	----	---
Zwrócone zaliczki alimentacyjne przez komorników	1742	31 613	----	---
Liczba wypłaconych zaliczek alimentacyjnych	1159	874	----	---
Liczba rodzin, którym wypłacono zal. alim.	49	50	----	---

(źródło – sprawozdania kwartalne Referatu Świadczeń Społecznych)

**ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY**

Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie kodeksu cywilnego nakłada na gminy obowiązek opracowania i uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

Wykaz lokali mieszkalnych na terenie gminy Juchnowiec Kościelny przedstawia poniższa tabela.

**Tabela nr 10 Wykaz lokali mieszkalnych gminy Juchnowiec Kościelny:**

Lp	Miejscowość	Liczba osób zameldowanych w lokalu	Powierzchnia
1.	Biele 21 B – budynek poszkolny	8	75 m <sup>2</sup>
2.	Biele 21 B - budynek poszkolny	7	47,30 m <sup>2</sup>
3.	Hołówki Duże 48 -budynek poszkolny	niezameldowany-1	28,90 m <sup>2</sup>
4.	Hołówki Duże 48 - budynek poszkolny	5	40,40 m <sup>2</sup>
5.	Bogdanki 4 – budynek szkoły	3	41,10 m <sup>2</sup>
6.	Księżyno Kol. 17/1 - budynek wolnostojący	1	39,47 m <sup>2</sup>
7.	Księżyno Kol. 15 -barak	3	40,95 m <sup>2</sup>
8.	Księżyno Kol. 15 - barak	1	62,80 m <sup>2</sup>
9.	Księżyno Kol. 15 - barak	5	38,30 m <sup>2</sup>
10.	Księżyno Kol. 17 - budynek wolnostojący	11	37,37 m <sup>2</sup>
11.	Lewickie 4 - budynek poszkolny	3	65,10 m <sup>2</sup>
12.	Olmonty 93 - budynek poszkolny	2	19,17 m <sup>2</sup>
13.	Olmonty 93 - budynek poszkolny	1	51,20 m <sup>2</sup>
14.	Olmonty 93 - budynek poszkolny	3	34 m <sup>2</sup>
15.	Olmonty 93 - budynek poszkolny	3	31,20 m <sup>2</sup>

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

16.	Juchnowiec Dolny 49 C/4 – budynek po byłej policji, przekazany do użytku w 2008 r.	2	27,78 m <sup>2</sup>
17.	Juchnowiec Dolny 49 C/3 – budynek po byłej policji, przekazany do użytku w 2008 r.	3	30,59 m <sup>2</sup>
18.	Juchnowiec Dolny 49 C/2 – budynek po byłej policji, przekazany do użytku w 2008 r.	4	30,09 m <sup>2</sup>
19.	Juchnowiec Dolny 49 C/1 – budynek po byłej policji, przekazany do użytku w 2008 r.	4	30,67 m <sup>2</sup>

**Tabela nr 11 Gospodarka lokalowa w latach 2005-2010 wg sprawozdań do GUS:**

L.p		2005	2006	2007	2008	2009	2010	
1.	Ilość lokali mieszkalnych	34	34	34	20	20	20	
2.	Ilość lokali socjalnych	-	-	-	4	4	4	
3.	Lokale niezamieszkane	6	6	2	5	-	-	
4.	Liczba mieszkańców	39	39	70	70	72	72	
5.	Dodatki mieszkaniowe	ilość	1963	1846	1373	1077	1052	bd
		kwota	259 944 zł	250 871	210 527 zł	143 312 zł	142 996 zł	bd

**Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach.**

W latach 2007- 2010 finansowanie budowy, administrowania i remontów zasobów mieszkaniowych odbywała się z następujących źródeł:

- wpływy z czynszów za lokale mieszkalne i użytkowe,
- ze środków własnych gminy oraz w miarę potrzeb ze źródeł zewnętrznych w postaci kredytów i pożyczek,
- pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych w postaci kredytów i pożyczek.

**Inne działania mające na celu poprawę wykorzystania i racjonalizacji gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.**

- w celu utrzymania zasobu mieszkaniowego na odpowiednim poziomie wykonywane będą remonty bieżące i modernizacyjne lokalu.



Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

- lokale socjalne będą pozyskiwane poprzez przekształcenie dotychczasowych lokali mieszkalnych o małej powierzchni oraz niskim standardzie, adaptację istniejących pomieszczeń oraz podejmowanie zadań inwestycyjnych w następnych latach.
- zakup poprzez gminę kontenerów mieszkalnych z przeznaczeniem na lokale socjalne.
- kształtowanie odpowiedniej polityki przestrzennej w zakresie wyznaczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
- popieranie wszelkich form budownictwa mieszkaniowego, tj. indywidualnego, spółdzielczego i społecznego.

Wszyscy pracownicy Ośrodka udzielają poradnictwa socjalnego. Ośrodek ściśle współpracuje z Urzędem Gminy, ZUS, KRUS, Sądem Rejonowym i Okręgowym, Powiatowym Urzędem Pracy, Podlaskim Urzędem Wojewódzkim, Miejskim Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Prokuraturą, Policją, Spółdzielniami Mieszkaniowymi, Szpitalami, Placówkami Oświatowymi i różnymi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz pomocy osobom i rodzinom. Podpisane są porozumienia ze szkołami w ramach dożywiania dzieci.

Poniżej prezentowana tabela współpracy i jej zakres;

**Tabela nr 12 Organizacje pozarządowe**

Nazwa organizacja pozarządowej	Realizowane działania na terenie gminy Juchnowiec Kościelny	Źródło finansowania	partnerzy
Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza” Oddział Białostocki	- spotkania integracyjne w Księżynie w 2008r. tj. Dzień Rodziny i Zakończenie Wakacji.	Środki własne GOPS	Szkoła Podstawowa w Księżynie
Stowarzyszenie „DROGA”	-organizacja kolonii DO Jastarni dla dzieci z terenu gminy Juchnowiec kościelny - paczki żywnościowe w okresie przedświątecznym dla rodzin dzieci wyjeżdżających na kolonie; -organizacja „choinki” w Hotelu Gołębiowskim dla dzieci wyjeżdżających na kolonie do Jastarni	-środki własne GOPS  -Środki Stowarzyszenia Droga	GOPS GKRPA
Klub Dobrej Nowiny	- współpraca w zakresie udzielania pomocy osobom zamieszkałym na terenie gminy (wydawanie zaświadczeń)	Wydawanie zaświadczeń	GOPS

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

<b>ELEOS Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko- Gdańskiej</b>	- współpraca w zakresie udzielania pomocy osobom zamieszkałym na terenie gminy (wydawanie zaświadczeń)	Wydawanie zaświadczeń	GOPS
<b>Caritas</b>	- współpraca w zakresie udzielania pomocy osobom zamieszkałym na terenie gminy (wydawanie zaświadczeń)	Wydawanie zaświadczeń	GOPS
<b>Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok-Eindhoven</b>	- współpraca w zakresie udzielania pomocy osobom zamieszkałym na terenie gminy (wydawanie zaświadczeń)	Wydawanie zaświadczeń	GOPS
<b>Regionalny Oddział Towarzystwa <i>Walki</i> z <i>Kalectwem</i> w <i>Juchnowcu</i> Kościelnym</b>	- organizacja wieczerzy wigilijnej w 2008r. celem integracji osób niepełnosprawnych z mieszkańcami gminy	- środki własne GOPS	Regionalny Oddział Towarzystwa <i>Walki</i> z <i>Kalectwem</i> w <i>Juchnowcu</i> Kościelnym

## 2. Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie w gminie Juchnowiec Kościelny odzwierciedla sytuację ekonomiczną gospodarki gminy i nie różni się od skali bezrobocia gmin ościennych. Dane statystyczne GUS Białystok z 2006 roku **mówią o 542 osobach bezrobotnych** w gminie Juchnowiec Kościelny. Wśród bezrobotnych, 265 osób stanowią kobiety. W roku 2008 liczba osób bezrobotnych nieco spadła (do 411 osób, w tym 198 kobiet), by we wrześniu 2009r. znów wzrosnąć do 562 osób (w tym 249 kobiet). W przedstawionym okresie stopa bezrobocia na terenie gminy Juchnowiec kościelny generalnie nie ulegała dużym zmianom, poza rokiem 2008, gdzie odnotowano tendencję spadkową.

**Tabela nr 13 Bezrobocie na terenie gminy Juchnowiec Kościelny**

Wyszczególnienie		Jednostka miary					
		2006	2007	2008	2009	2010	
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	679	542	426	411	630	709
mężczyźni	osoba	363	277	229	213	364	380
kobiety	osoba	316	265	197	198	266	329
Udział bezrobotnych zarejestrowanych do ludności w wieku produkcyjnym							

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

ogółem	%	8,3	6,4	4,9	4,6	6,8	Bd
mężczyźni	%	8,5	6,3	5,1	4,6	7,6	Bd
kobiety	%	8,0	6,5	4,6	4,6	6,0	Bd

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS i PUP Białystok, \* dane na koniec lipca 2011

**Tabela nr 14 Dane dla podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych**

		2006	2007	2008	
1	<b>Pracujący ogółem w tym:</b>	2 007 osób/779 kobiet	2 291 osób/ 874 kobiety	2 622 osoby/981 kobiet	GUS
	<b>Sektor publiczny</b>	621 osób/368 kobiet	603 osób/371 kobiet	630 osób/380 kobiet	
	<b>Sektor prywatny</b>	1386 osób/411 kobiet	1688 osób/503 kobiet	1992 osób/601 kobiet	
2	<b>rolnictwo, łowiectwo. leśnictwo, rybactwo</b>	50 osób /21 kobiet	46 osób/18 kobiet	43 osoby/17kobiet	
3	<b>Przemysł i budownictwo</b>	1 037 osób/257 kobiety	1 280 osoby/313 kobiet	1448/348 kobiet	
4	<b>Usługi rynkowe</b>	411 osób/144 kobiet	465 osób/182 kobiety	618/248 kobiet	
5	<b>Usługi nierynkowe</b>	509/357 kobiety	503 osoby/361 kobiet	513/368 kobiety	

### 3.Ochrona zdrowia oraz uzależnienia

Na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny znajdują się cztery zakłady opieki zdrowotnej lekarzy pierwszego kontaktu. Usługi podstawowej opieki zdrowotnej są wspomagane poprzez przychodnie specjalistyczne znajdujące się w Białymstoku. Podstawową opiekę medyczną uzupełnia sieć szpitali, które znajdują się w Białymstoku i szpital w Łapach, dla którego organem założycielskim jest powiat białostocki.

Na przestrzeni lat 2005-2010 liczba zakładów opieki zdrowotnej jest stabilna i liczy 4 placówki z wyjątkiem roku 2008 kiedy liczba ta wynosiła 3.. W 2007 roku pojawiła się 1 przychodnia medycyny pracy, która funkcjonowała do 2010r.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

**Tabela nr 15 Opieka zdrowotna w latach 2005 - 2010.**

Wyszczególnienie	J. m	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Zakłady opieki zdrowotnej</b>							
ogółem	ob.	4	4	4	4	4	4
niepubliczne	ob.	4	4	4	3	4	4
służby medycyny pracy	ob.	0	0	1	1	1	1
praktyki lekarskie na wsi	osoba	3	3	2	3	3	4
<b>Porady ogólnodostępne</b>							
ogółem	jed.	42	40 250	45 385	44575	48280	44438
<b>Apteki</b>							
apteki	ob.	2	1	2	2	2	2
punkty apteczne	ob.	1	1	1	1	1	1
mgr farmacji	osoba	5	5	5	4	5	6
ludność na aptekę	osoba	6 646	13 555	6 906	6996	7113	7277
<b>Placówki stacjonarnej pomocy</b>							
domy pomocy społecznej	ob.	1	1	1	1	1	1
miejsca (łącznie z filiami)	miejsce	106	103	103	103	103	103
mieszkańcy (łącznie z filiami)	osoba	95	104	101	105	94	

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS

**Tabela nr 16 Praktyki lekarskie.**

Lp.	Nazwa	Kierownik	Miejscowość	Adres
1	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDFIL	Ryta Filipkowska	16-061 Juchnowiec Dolny	Juchnowiec Dolny
2	Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej	Barbara Sokołowska-Juźwiuk	16-001 Kleosin	ul. Zambrowska 18
3	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna	Janina Skobodzińska	16-005 Księżyno	ul. Alberta 2
4	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej POZ Bogdanki	Elżbieta Krzyśpiak Rudy	16-061 Bogdanki	Bogdanki 10

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

W gminie Juchnowiec Kościelny funkcjonują 2 apteki oraz 1 punkt apteczny, w których było zatrudnionych 5 farmaceutów. Średnio jedna apteka przypada na 6 906 mieszkańców gminy.

**Głównymi problemami zdrowotnymi pacjentów zamieszkujących na terenie gminy Juchnowiec Kościelny są:**

- choroby układu krążenia (na pierwszym miejscu nadciśnienie tętnicze)
- choroby narządu ruchu (choroby zwyrodnieniowe kręgosłupa),
- cukrzyca,
- choroby układu oddechowego (POCHP),
- wszystkie z tendencją wzrostową.

Na terenie gminy w miejscowości Czerewki funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, którego organem założycielskim jest powiat białostocki.

Dom przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych i osób w podeszłym wieku, którym zapewnia warunki bezpiecznego i godnego życia, intymności i niezależności, a także w miarę możliwości samodzielności. W Domu obecnie może mieszkać 95 mieszkańców w 1, 2 i 3-osobowych pokojach wyposażonych w łazienki i balkony. W Domu zaspokajane są potrzeby nie tylko bytowe, opiekuńcze i wspomagające, ale również poprzez wyrozumiałość i indywidualne podejście do każdego mieszkańca, kształtuje się rozwój ich osobowości oraz wzorzec wzajemnej życzliwości i troski.

**Tabela nr 17 Dane liczbowe dotyczące DPS w Czerewkach**

	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
<b>Liczba miejsc</b>	95	103	103	103	95	95
<b>Liczba mieszkańców (w tym kobiet)</b>	95 / 52 kobiet	104 / 56 kobiet	101 / 45 kobiet	105 / 48 kobiet	94/44 kobiety	94 / 47 kobiet
<b>Przybyło w ciągu roku</b>	16	36	19	26	4	31
<b>zmarło</b>	18	23	22	21	2	28
<b>wybyło</b>	4	4	0	1		3
<b>l. osób nieopuszczających łóżek</b>	30	31	27	34	---	25
<b>Wiek mieszkańców</b>						
<b>19-40</b>	0	1	1	1	----	1
<b>41-60</b>	19	20	23	24	----	24
<b>61-74</b>	30	34	33	34	----	31
<b>&gt;75</b>	46	49	44	46	----	38

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

Wśród problemów społecznych gminy znajduje się też obszar uzależnień.

W latach 2010/2011 podejmowano różnorodne działania mające na celu zapobiegania i zmniejszenia istniejących problemów związanych z uzależnieniem, które na terenie gminy są realizowane w ramach :

- gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie - opracowywany na okres roczny,

Wydatki związane z profilaktyką na terenie gminy kształtowały się jak niżej:

rok 2005 – 118 996,28 zł

rok 2006 – 104 569,56 zł

rok 2007 – 126 043,93 zł

rok 2008 – 194 329,22 zł

rok 2009 – 189 964,16 zł

rok 2010 – 183 984,73 zł

Realizatorami zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i gminnych programów na terenie gminy są:

a) **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

**Tabela nr 18 Działania GKRPA**

ROK	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r	2010
Liczba wniosków skierowanych do Komisji celem rozpatrzenia	----	34	40	52	42	48
Liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego przymusowego	----	2	2	10	3	4
Liczba działających świetlic opiekuńczo - wychowawczych	----	----	2	3	2	2
Liczba dzieci skierowana na wypoczynek letni z rodzin uzależnionych	----	----	80	69	55	40

- b) **Placówki oświatowe** – placówki oświatowe na terenie gminy- prowadzą profilaktyczną działalność informacyjno-edukacyjną w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży i dzieci szkolnej, w formie zajęć pozalekcyjnych w świetlicach opiekuńczo wychowawczych, różnego rodzaju zajęcia sportowe;
- c) **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym** - wykonuje prace socjalną z rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowy, motywuje do podjęcia leczenia, prowadzi działania na rzecz dożywiania dzieci w wieku szkolnym pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, organizuje wypoczynek letni dla dzieci z rodzin patologicznych, w szczególności dotkniętych alkoholizmem, udziela pomocy finansowej osobom, które podjęły leczenie, pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje przemoc domowa, podejmuje działania w zakresie pomocy osobom bezdomnym dotkniętym problemem uzależnień;
- d) **Posterunek Policji w Juchnowcu Górnym Komisariatu Policji w Łapach** pełni funkcje ochrony przed przemocą w rodzinie, kontroluje funkcjonowanie placówek prowadzących obrót alkoholem w zakresie zgodności z obowiązującym prawem oraz uchwałami Rady gminy Juchnowiec Kościelny, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych, prowadzi systematyczne kontrole trzeźwości kierowców, interweniuje w przypadku zakłócania porządku publicznego, prowadzi spotkania z młodzieżą szkolną oraz mieszkańcami miasta;
- e) **Dzienny Oddział Terapii uzależnienia i współuzależnienia, Białystok ul. Żurawia** – tj. dzienny oddział SPPZOZ – leczenie laboratoryjne, terapie
- f) **Sąd Rejonowy – V i IV Wydział Rodzinny i Nieletnich-** orzeka o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego oraz ustanawia nadzór kuratora sądowego,
- g) **Organizacje pozarządowe**, organizacje pożytku publicznego, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego ( osoby prawne i jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych) oraz inne instytucje.

Problem narkomanii na terenie gminy przedstawiono w opracowywanym corocznie Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie.

#### 4. Rodzina - opieka nad dziećmi, niepełnosprawność, osoby starsze

##### RODZINA – OPIEKA NAD DZIECKIEM

Postępujący kryzys rodziny, z jakim spotykamy się w gminie Juchnowiec Kościelny, stanowi zagrożenie moralne głównie dla dzieci i młodzieży. Coraz więcej młodzieży żyje w rodzinach rozbitych, dotkniętych patologią moralną, z których najczęstszą jest alkoholizm przynajmniej jednego z rodziców.

Głównym problemem w gminie Juchnowiec Kościelny są

**problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin,**

**bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego,** przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin są pozostawione same sobie. Większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają przygotowywaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), a w takiej sytuacji rodzice nie pomagają lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. **Dlatego ważne jest organizowanie pozaszkolnych zajęć dla dzieci młodzieży. Zajęcia takie muszą być bezpłatne i ogólnodostępne.**

Ważnym celem polityki społecznej z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem jest współpraca pomiędzy instytucjami, takimi jak GOPS, Policja, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

##### NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Kolejnym ważnym problemem społecznym istniejącym na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny jest **kwestia osób niepełnosprawnych**. Choroba i niepełnosprawność to czynniki,



które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny bez względu na jej przynależność społeczną, zawodową i miejsce zamieszkania.

Głównymi problemami osób niepełnosprawnych są bariery komunikacyjne, architektoniczne i urbanistyczne występujące w budynkach użyteczności publicznej, w indywidualnych mieszkaniach, brak zatrudnienia, lecz najistotniejszym problemem jest brak akceptacji ze strony środowiska. Problemy te utrudniają a często uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w normalnym życiu i zatrudnieniu. Dlatego też służby socjalne są w stałym kontakcie z rodzinami osób i dzieci niepełnosprawnych. Z rozeznania środowiskowego, licznie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych, rozmów i obserwacji wynika, iż **rodziny z problemem niepełnosprawności funkcjonują dość dobrze w środowisku lokalnym.**

Na rzecz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych w Gminie Juchnowiec Kościelny działają przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i różne organizacje. Na terenie gminy Juchnowiec Kościelny funkcjonuje stowarzyszenie Regionalny Oddział Polskiego Towarzystwa Walki Z Kalectwem w Juchnowcu Kościelnym z siedzibą w Księżynie. **Z wiedzy w/w stowarzyszenia liczba osób niepełnosprawnych na terenie gminy Juchnowiec Kościelny wynosi około 500 osób, w tym 223 osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (informacje z GOPS, PCPR i Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności).**

Dane liczbowe z zakresu problematyki niepełnosprawności przedstawiają się następująco:

- liczba osób niepełnosprawnych – ok. 230
- osoby niepełnosprawne pow.16-go roku życia /znacznym stopień niepełnosprawności/-74
- osoby niepełnosprawne pow.16-go roku życia /umiarkowany stopień niepełnosprawności/-64
- dzieci niepełnosprawne - 66 osób
- osoby niepełnosprawne powyżej 75 roku życia – 16
- liczba osób poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP – 9
- liczba uczniów korzystających z pomocy PFRON „Uczeń na wsi” -22

W zakresie orzekania o niepełnosprawności na rzecz mieszkańców działają Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych konieczne jest podejmowanie wszelkich działań mających na celu zmniejszenie problemu

niepełnosprawności., umożliwienie by ludzie ci czuli się pełnowartościowymi członkami społeczeństwa.

## **OSOBY STARSZE**

W gminie Juchnowiec Kościelny zauważyć można również proces narastania **problemów osób starszych oraz długotrwale chorych**. Ze względu na podobną specyfikę i przynależność dużej części osób do obydwu tych grup problem niepełnosprawności i wieku starczego traktowane są łącznie.

Specyficznych form pomocy wymagają ludzie starsi. Celem pomocy jest jak najdłuższe utrzymanie ich we własnym środowisku. Koszty wszelkich świadczeń w środowisku zamieszkania są zdecydowanie niższe od kosztów zapewnienia opieki całodobowej w domu pomocy społecznej.

Mówiąc „osoby starsze” mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym a na terenie gminy Juchnowiec Kościelny zamieszkiwało ich w 2010 . 2014 osób. Stanowią one **14,02% ogółu mieszkańców** W grupie tej oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku.

Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, niekorzystne warunki życia, pogorszenie sytuacji materialnej. Występuje stopniowo obniżenie procesów poznawczych, mniejsza zdolność przystosowania do nowych sytuacji, osłabienie pamięci.

## **5. Oświata i wychowanie**

Oświata i wychowanie ma ogromny wpływ na kształtowanie się infrastruktury społecznej. Na terenie gminy Juchnowiec Kościelny funkcjonuje jedna szkoła podstawowa:

- Szkoła Podstawowa im. Ks. Michała Sopočki w Księżynie (Księżyno, ul. Szkolna 7, 16-001 Kleosin)

oraz dwa zespoły szkół:

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

- Zespół Szkół im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Juchnowcu Górnym (Juchnowiec Górny, ul. Szkolna 5, 16-061 Juchnowiec Kościelny; w skład Zespołu wchodzi szkoła podstawowa, gimnazjum i przedszkole) i
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Kleosinie (ul. Zambrowska 20, 16-001 Kleosin; w skład Zespołu wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum). Na terenie gminy Juchnowiec kościelny funkcjonuje również Przedszkole w Kleosinie (ul. Kruczkowskiego 4, 16-001 Kleosin). Od 1 stycznia 1996 roku prowadzenie szkół podstawowych stało się zadaniem gminy.

W roku szkolnym 2011/2012 do szkół podstawowych i gimnazjów przyjęto łącznie 1 315 uczniów. Ilość uczniów w poszczególnych klasach i szkołach obrazuje poniższa tabela.

**Tabela Nr 19 Ilość dzieci przyjęta do szkół w roku szkolnym 2011/2012**

PLACÓWKA		„0”	I	II	III	IV	V	VI	OGÓLEM
ZS w Kleosinie	Szkoła podstawowa	48/2 oddziały	72/3 oddziały	70/3 oddziały	77/4 oddziały	61/3 oddziały	69/3 oddziały	72/3 oddziały	469/21 oddziałów
	Gimnazjum		109/5 oddziałów	119/6 oddziałów	124/6 oddziałów				352/17 oddziałów
ZS w Juchnowcu Górnym	Szkoła podstawowa		45/2 oddziały	39/2 oddziały	34/2 oddziały	47/2 oddziały	39/2 oddziały	40/2 oddziały	244/12 oddziałów
	Gimnazjum		39/2 oddziały	51/3 oddziały	76/4 oddziały				166/9 oddziałów
Szkoła Podstawowa w Księżynie			13/1 oddział	12/1 oddział	17/1 oddział	9/1 oddział	13/1 oddział	20/1 oddział	84/6 oddziałów
OGÓLEM	Szkoła podstawowa	48/2 oddziały	130/6 oddziałów	121/6 oddziałów	128/7 oddziałów	117/6 oddziałów	121/6 oddziałów	132/6 oddziałów	797/39 oddziałów
	Gimnazjum		148/7 oddziałów	170/9 oddziałów	200/10 oddziałów				518/26 oddziałów

Na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny **mieszka 17 dzieci niepełnosprawnych**, z czego 14 osobom gmina zwraca koszty przejazdu w drodze do szkoły i z powrotem. Dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności nie uczą się w szkołach na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny – dowożone są do szkół w Białymstoku. **Dzieci są dowożone do Zespołu Szkół w Juchnowcu Górnym trzema autobusami szkolnymi. Jest 361 uczniów dojeżdżających.**

Ilość świetlic i uczniów korzystających z opieki świetlicowej w poszczególnych szkołach oraz liczba etatów nauczycieli pracujących w świetlicy kształtuje się w następujący sposób:

- SP w Księżynie – 1 świetlica, 45 uczniów, 1 etat nauczyciela
- ZS w Juchnowcu Górnym – 1 świetlica, 361 uczniów, 4 etaty nauczycieli

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

- ZS w Kleosinie – 1 świetlica, 150 uczniów, 4,5 etatu nauczycieli.

Na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny mieszka 555 dzieci w wieku przedszkolnym. Wychowaniem przedszkolnym objętych jest 341 dzieci, co **stanowi 61,44%** wszystkich dzieci w wieku przedszkolnym, zamieszkałych na terenie gminy. Do przedszkola i oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Zespole Szkół im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Juchnowcu Górnym uczęszczają dzieci z następujących miejscowości: Juchnowiec Kościelny, Juchnowiec Górny, Juchnowiec Dolny, Klewinowo, Wólka, Rumejki, Lewickie, Rostoły, Simuny, Janowicze, Hryniewicze, St. Lewickie, Biele, Brończany, Hołówki Małe, Hermanówka, Baranki, Złotniki, Ogrodniczki, Bogdanki, Doróżki, Zajączki, Kol. Złotniki. Do Przedszkola w Kleosinie i oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Kleosinie uczęszczają dzieci z następujących miejscowości: Kleosin, Księżyno, Kolonia Księżyno, Złotniki, Olmonty, Kol. Lewickie, Brończany, Ignatki, Ignatki Osiedle, Horodniany, Juchnowiec Kościelny, Śródlesie, Hryniewicze. Do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Ks. Michała Sopoćki w Księżynie uczęszczają dzieci z następujących miejscowości: Księżyno, Kolonia Księżyno, Ignatki, Tołcze, Niewodnica Korycka.

W roku szkolnym 2011/2012 do przedszkoli na terenie gminy przyjęto łącznie 271 dzieci. Ilość dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przedstawia poniższa tabela

**Tabela Nr 20 Ilość dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przyjęta w roku szkolnym 2011/2012**

MIEJSCOWOŚĆ	Poniżej „0”	„0”
Kleosin	82/4 oddziały	27/1 oddział
Juchnowiec Górny	25/1 oddział	66/3 oddziały
Księżyno	17/1 oddział	17/1 oddział
Księżyno punkt przedszkolny	37/2 oddziały	
OGÓLEM	124/6 oddziałów oraz 37/2 oddziały w punkcie przedszkolnym	110/5 oddziałów

Koszt nauki jednego ucznia ponoszony przez gminę w roku 2005 kształtował się od 4 527,22 zł na ucznia w szkole w SP w Księżynie do 3 821,07 zł w ZS w Kleosinie. W kolejnych latach odnotowano dalszy, wzrost kosztów utrzymania jednego ucznia, który w Szkole Podstawowej w Księżynie wyniósł w 2010 9 969,12 zł – jest najwyższy w stosunku do

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

innych szkół gminy- zaś w ZS w Kleosinie wyniósł 7 002,58 zł. Przyczyną istniejącego stanu jest bardzo mniejsza ilość uczniów w Szkole Podstawowej w Księżynie w stosunku do ZS w Kleosinie.

**Tabela nr 21 Koszt nauki jednego ucznia ponoszony przez gminę w latach 2005-2010**

Szkoła	2005r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009	2010
Szkoła Podstawowa w Księżynie	4 527,22 zł	4 904,97 zł	5 942,57 zł	7 269,19 zł	9 029,20 zł	9 969,12 zł
Zespół Szkół w Juchnowcu Górnym	4 789,90 zł	5 282,18 zł	5 668,76 zł	6 277,50 zł	7 844,25 zł	8 856,27 zł
Zespół Szkół w Kleosinie	3 821,07 zł	4 170,48 zł	4 763,78 zł	5 562,86 zł	6 404,40 zł	7 002,58 zł

Uczniowie z terenu gminy Juchnowiec Kościelny korzystają z pomocy stypendialnej.

**Tabela nr 22 Pomoc stypendialna przyznawana dzieciom i młodzieży w latach 2005 - 2010**

Rodzaj stypendium	Wydatki w latach					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stypendium wójta gminy	brak danych	brak danych	brak danych	4500	6 300,00	9 000,00
Stypendia w ramach wyrównywania szans edukacyjnych	104.752,47	130.148,85	127.577,63	156.925,01	160 264,00	150 958,00 zł
Stypendia współfinansowane przez EFS	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

## 6. Katalog zidentyfikowanych potrzeb społecznych

Podczas warsztatów uczestnicy podzieleni zostali na zespoły tematyczne, w których opracowywane były główne problemy gminy.

Zostały one zebrane i sklasyfikowane przez Zespół w formie poniższej tabeli:

Typologia problemów społecznych w gminie	
Obszar	Problem
<p><b>POMOC SPOŁECZNA,</b></p> <p><b>NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ,</b></p> <p><b>OSOBY STARSZE</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ubóstwo – ponad 1000 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, postępujący proces ubożenia rodzin</li> <li>- wysoka stopa bezrobocia:</li> <li>- Długotrwała choroba – ok. 28% osób korzystających z pomocy społecznej.</li> <li>- Niepełnosprawność – ok. 28% osób korzystających z pomocy społecznej.</li> <li>- Niezaradność rodzin – rodziny niepełne, wiefodzietne.</li> <li>- Wzrost liczby osób samotnych w podeszłym wieku – z roku na rok wzrasta liczba osób wymagających objęciem usługami opiekuńczymi.</li> <li>- Uzależnienie od pomocy społecznej, postawa roszczeniowa beneficjentów ośrodka</li> <li>- Brak kadry specjalistycznej w instytucjach np. mediator rodzinny, doradca zawodowy.</li> <li>- Potrzeba podnoszenia kwalifikacji kadry GOPS – nowe zadania stojące przed GOPS.</li> <li>- Bariery architektoniczne/ brak podjazdów dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich</li> </ul>
<p><b>ZDROWIE</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Utrudniona dostępność do usług medycznych – duża odległość od miejsca zamieszkania.</li> <li>- Zwiększająca się ilość zachorowań na choroby przewlekłe;</li> <li>- Starzenie się społeczeństwa, samotność osób starszych wynikająca z migracji ludzi młodych do aglomeracji miejskich</li> <li>- Niska świadomość zdrowotna, higieniczno-profilaktyczna dzieci i młodzieży</li> <li>- Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych</li> </ul>
<p><b>BEZPIECZEŃSTWO</b></p> <p><b>PATOLOGIE SPOŁECZNE</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Niska świadomość mieszkańców gminy w zakresie uzależnienia od narkotyków;</li> <li>- jazda prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym pod wpływem alkoholu</li> <li>- Duża liczba zarejestrowanych kradzieży, kradzieży z włamaniem;</li> </ul>

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Przemoc rodzinna</li> <li>- Wybryki chuligańskie</li> <li>- Brak monitoringu na terenie gminy</li> </ul>
<b>KULTURA</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Niezaspokojone potrzeby mieszkańców w zakresie kultury</li> <li>- Brak odpowiedniej bazy lokalowej na działalność kulturalną spowodowaną niedostatkami środków finansowych.</li> <li>- Niedostateczne wyposażenie istniejących placówek, ich niedostosowanie do wymagań współczesnych mieszkańców wsi</li> <li>- zanikanie lokalnej tradycji i degradacja obiektów o znaczeniu symbolicznym dla kultury.</li> <li>- Bierność i brak aspiracji mieszkańców do czynnego udziału w kulturze oraz tworzenia wartości kulturalnych</li> <li>- Mała ilość animatorów kultury</li> <li>- niewystarczająca liczba imprez o charakterze integracyjnym.</li> <li>- brak dostępu do instytucji kultury takich jak kino, teatr, opera, muzeum.</li> <li>- Ograniczony dostęp do Internetu</li> <li>- Nieumiejętność korzystania z nowoczesnych technologii przekazywania informacji i kształcenia</li> </ul>
<b>EDUKACJA</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Słaba baza lokalowa i jej niedostateczne wyposażenie.</li> <li>- Niedostatek środków finansowych na zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne.</li> <li>- Wzrost ilości dzieci z dysfunkcjami.</li> <li>- Duże odległości od jednostek wspomagających edukację (kino, teatr, muzeum, biblioteki).</li> <li>- Brak aspiracji edukacyjnych rodziców i ich dzieci.</li> <li>- Ograniczony dostęp do różnych form spędzania wolnego czasu i rozwoju zainteresowań, szczególnie w okresie wakacji i ferii.</li> </ul>
<b>SPORT I TURYSTYKA</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- niewystarczająca baza sportowa</li> <li>- Niska świadomość społeczna w zakresie potrzeb sportowych.</li> <li>- Niewystarczająca ilość imprez sportowo – rekreacyjnych.</li> <li>- Brak nawyków „zdrowego trybu życia”.</li> <li>- niewystarczająca ilość szlaków turystycznych.</li> </ul>

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Małe możliwości pozyskiwania sponsorów.</li> <li>- Niewystarczająca baza agroturystycznej.</li> <li>- Niewystarczająca baza noclegowa, gastronomiczna, techniczna.</li> <li>- Brak wykwalifikowanego przewodnika po gminie.</li> <li>- Słaba promocja gminy.</li> <li>- Słabo rozwinięta infrastruktura drogowa.</li> <li>- Brak sekcji sportowych.</li> </ul>
--	---

## 7. Kapitał społeczny gminy Juchnowiec Kościelny

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych oraz wpływające na proces integracji wśród mieszkańców są osoby i instytucje znajdujące się na terenie gminy, które działają w obszarze polityki społecznej.

Podczas prac zespołowych dokonano spisu zasobów gminnych, mając nadzieję, że stale będą się one powiększać. Ważne jest również by istniejące zespoliły swoje wysiłki i współpracę.

**Tabela nr 23 Zasoby społeczne występujące na terenie gminy Juchnowiec Kościelny:**

Instytucja	Zakres działania	
Urząd Gminy	1 Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezatrzymane ustawami na rzecz innych podmiotów. 2 Jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w sprawach, o których mowa w ust. 1, należy do gminy. 3. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy.	Rzeczowe i organizacyjne wspieranie inicjatyw społecznych i obywatelskich.
Ośrodek Kultury	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę;</li> <li>- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką.</li> <li>- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury;</li> <li>- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego.</li> <li>- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zatrudnienie wykwalifikowanych pracowników do prowadzenia zajęć z różnych dziedzin ;</li> <li>- tworzenie kół zainteresowań</li> <li>- utworzenie świetlic w innych miejscowościach</li> </ul>
Szkoły Podstawowe (3) Gimnazja (2)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- umożliwienie uczniom nabycia określonej wiedzy i umiejętności w taki sposób, aby uczeń mógł je wykorzystać na kolejnym etapie kształcenia, a także w życiu codziennym,</li> <li>- kształcenie cech osobowościowych w wymiarze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizowanie imprez integrujących społeczność wiejską (z okazji świąt narodowych i innych okazji);</li> </ul>



Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

	<p>intelektualnym, psychicznym, społecznym, estetycznym, moralnym i duchowym</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozwijanie zainteresowań i zdolności</li> <li>- pobudzanie ciekawości poznawczej otaczającym światem,</li> <li>- przygotowanie ucznia do życia w społeczeństwie i pracy w warunkach współczesnego świata,</li> <li>- kształcenie określonych umiejętności planowania, oceniania własnej nauki oraz przyjmowania odpowiedzialności</li> </ul> <p>Ponadto szkoła wspomaga wychowawczą rolę rodziców poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kształtowanie środowiska wychowawczego sprzyjającego realizacji celów i zadań szkoły,</li> <li>- upowszechnianie zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności,</li> <li>- kształtowanie postawy patriotycznej,</li> <li>- dbałość o rozwój osobowy uczniów w każdym wymiarze,</li> <li>- nauka szacunku dla dobra wspólnego, a także szacunku do pracy i drugiego człowieka,</li> <li>- kształtowanie zachowań proekologicznych i prozdrowotnych,</li> <li>- wdrażanie do dyscypliny i punktualności,</li> <li>- stymulowanie do samowychowania.</li> </ul>	
Przedszkola (2)	Sprawowanie opieki nad dziećmi w wieku od lat 4 do 5 lat. Edukacja poprzez ruch zabawę.	urozmaicanie zajęć poprzez poprawę wyposażenia w zabawki i środki dydaktyczne.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pomoc osobom starszym i chorym;</li> <li>- pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym;</li> <li>- świadczenie usług opiekuńczych;</li> <li>- opieka nad rodziną;</li> <li>- praca z rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowym;;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- stworzenie udogodnień dla osób niepełnosprawnych (podjazdy)</li> <li>- wspieranie i organizowanie imprez profilaktycznych</li> <li>- ochrona poziomu życia osób i rodzin po zapewnieniu odpowiednich środków</li> </ul>
Parafie rzymskokatolickie (parafie: Kleosin, Księżyno, Juchnowiec kościelny, Tryczówka)  Parafia prawosławna (Kozany)	<p>Kościół względem ludzi i świata spełnia szczególną misję, a realizuje ją poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dialog, liturgię;</li> <li>- prowadzenie posługi duszpasterskiej</li> <li>- wychowywanie młodzieży</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- przeprowadzanie akcji charytatywnych dla najbiedniejszych,</li> <li>- podejmowanie działań integrujących środowisko dzieci, młodzieży i dorosłych</li> </ul>
Ochotnicza Straż Pożarna	<ul style="list-style-type: none"> <li>- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami;</li> <li>- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń;</li> <li>- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.</li> <li>- rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozszerzenie działalności poprzez zakup odpowiedniego sprzętu</li> <li>- organizowanie zespołów do ustalania stanu ochrony przeciwpożarowej oraz przygotowywania informacji o powyższym;</li> <li>- organizowanie spośród swoich członków, pododdziałów pożarniczych;</li> <li>- prowadzenie podstawowego szkolenia pożarniczego członków OSP i współdziałanie z Państwową</li> </ul>

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

	<p>działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu.</li> <li>- działania na rzecz ochrony środowiska</li> </ul>	<p>Strażą Pożarną w organizowaniu szkolenia funkcyjnych OSP;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- organizowanie zespołów świetlicowych, bibliotek, orkiestr, teatrów amatorskich, chórów, sekcji sportowych i innych form pracy społeczno-wychowawczej i kulturalno-oświatowej.</li> <li>- organizowanie zawodów sportowych i imprez propagujących kulturę fizyczną.</li> <li>- prowadzenie innych form działalności mających na celu wykonanie zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej</li> </ul>
Posterunek Policji w Juchnowcu Górnym	<p>Umundurowana i uzbrojona formacja przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do jej głównych zadań należy pilnowanie przestrzegania prawa i ściganie przestępców, jak również zapewnienie ochrony i pomocy w sytuacjach kryzysowych zarówno wobec ludzi jak i mienia. Jeżeli jest to konieczne, policja nadzoruje na poziomie operacyjnym także wszelkie służby ratownicze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- działania na rzecz zmniejszenia liczby popełnianych przestępstw;</li> <li>- współpraca z OSP w zakresie ochrony ludzi i mienia;</li> <li>- organizacja inicjatyw dla społeczności lokalnej w zakresie swego działania</li> </ul>
Ośrodki Zdrowia	<p>działalność zdrowotna i profilaktyczna na rzecz mieszkańców gminy Juchnowiec Kościelny</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pozyskanie lekarzy i zwiększenie wachlarza usług zdrowotnych,</li> <li>- prowadzenie akcji badań profilaktycznych,</li> <li>- prowadzenie promocji zdrowia w środowisku dzieci, młodzieży i dorosłych,</li> <li>- promowanie zdrowego stylu życia</li> </ul>
Apteki (2)	<p>- zaopatrzenie mieszkańców gminy w podstawowe leki i środki opatrunkowe</p>	<p>- utworzenie systemu dostaw leków do chorych w miejscu zamieszkania</p>
Regionalny Oddział Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem w Juchnowcu Kościelnym z siedzibą w Księżynie	<p>Stowarzyszenie społeczno naukowym, które skupia osoby sprawne i niepełnosprawne, jest organizacją pozarządową, niedochodową i samopomocową. Działa na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji, edukacji, zaspokajania różnorodnych potrzeb kulturalnych oświatowych, rekreacyjnych. Dąży do zacierania barier pomiędzy osobami sprawnymi i niepełnosprawnym w różnych dziedzinach życia społecznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych</li> <li>- podejmowanie działań na rzecz integracji środowiska osób sprawnych i niepełnosprawnych</li> </ul>
Bank Spółdzielczy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- obsługa finansowo mieszkańców</li> <li>- obsługa kredytowa rolników,</li> <li>- wspieranie finansowe małej i średniej przedsiębiorczości</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- utworzenie systemu pożyczka załatwiana w domu pożyczkobiorcy,</li> <li>- szkolenie mieszkańców wsi w zakresie korzystania z kart bankomatowych</li> </ul>
Rady Sołeckie	<p>- integracja społeczności wiejskiej</p>	<p>- transmisja potrzeb mieszkańców do samorządu oraz z samorządu do mieszkańców gminy</p>
Gminna Komisja Rozwiązywania	<p>- szukanie wsparcia dla działań na rzecz zmniejszania rozmiarów problemu alkoholowego</p>	<p>- zmniejszanie liczby osób uzależnionych od alkoholu</p>

**Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023**

Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> <li>- prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych</li> <li>- dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla ludzi pracujących</li> <li>- pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym (psycholog, pedagog)</li> <li>- tworzenie spójności działań w dziedzinie profilaktyki szkolnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnej realizacji działań związanych z profilaktyką dzieci i młodzieży</li> <li>-wspieranie i organizowanie imprez profilaktycznych</li> <li>-wspieranie działalności świetlic środowiskowych</li> </ul>
Handel (72) 7 - usługi gastronomiczne, 65 - sklepy z artykułami spożywczymi i przemysłowymi, handel środkami do produkcji rolnej( nawozy, materiały budowlane itp.)	Placówki handlowe mają za zadanie zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w artykuły żywnościowe, środki do produkcji rolnej, mat budowlane,	- utworzenie systemu zakupy przez telefon z dostawą do domu .
Zespoły artystyczne: - „Koplanianki” - „Jarzębinki”	Mają za zadanie popularyzacje kultury i tradycji gminy i regionu. Zespoły te uświetniają uroczystości religijne, patriotyczne, strażackie, rozrywkowe, festyny, zawody sportowe. Propagują również prawidłowe postawy wśród dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- urozmaicenie repertuaru zespołów,</li> <li>- doskonalenie umiejętności artystycznych poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach,</li> <li>- zatrudnienie profesjonalnych instruktorów ,</li> <li>- zakup nowego sprzętu nagłaśniającego i strojów dla wykonawców.</li> </ul>
Lokalny Zespół Interdyscyplinarny	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. pomoc osobom i rodzinom dotkniętym przemocą</li> <li>2. praca ze sprawcami przemocy;</li> <li>3. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie</li> <li>4. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą</li> </ol>	<p>Tworzenie grup roboczych, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- inicjują interwencje w środowisku;</li> <li>- Opracowują i realizują plan pracy w indywidualnych rodzinach;</li> <li>- monitorują sytuację rodziny, w której dochodzi do przemocy i zagrożonych przemocą;</li> <li>- dokumentują działania podjęte w rodzinach i dokumentują efekty tych działań</li> </ul>

## IV. REALIZACJA STRATEGII

### 1. Analiza SWOT

Obok zasobów ludzkich należy jednak ocenić uwarunkowania realizacji polityki społecznej poprzez analizę SWOT - służącą do badania otoczenia gminy oraz jej wnętrza,

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

czyli określenia silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w uwarunkowaniach ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych.

Analiza SWOT jest postawą do określenia celów strategicznych. Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych.

Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii. Słabości, to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych. Szanse, to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

W poniższej tabeli przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które wywierają istotny wpływ na wizję rozwoju społecznego gminy.

<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- zasoby instytucjonalne i potencjał ludzki do wykorzystania</li> <li>- położenie geograficzne: bliskość aglomeracji miejskiej, dobra komunikacja w obrębie powiatu i województwa</li> <li>- dobra (duża liczba) baza lokalowa w sołectwach i gminie – zasoby do wykorzystania</li> <li>- wielkość i potencjał produkcyjny gospodarstw rolnych</li> <li>- zaangażowanie wielu podmiotów w budowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych</li> <li>- niewielkie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego —</li> <li>- profesjonalna i zaangażowana kadra samorządowa- ops, szkoły, GOK,</li> <li>- dobra znajomość lokalnego środowiska i jego problemów,</li> <li>- dobra znajomość potrzeb podopiecznych Ośrodka,</li> <li>- umiejętność zaangażowania w działalność dotyczącą pomocy społecznej inne podmioty i instytucje,</li> <li>- umiejętność współpracy z innymi podmiotami i instytucjami działającymi</li> <li>- umiejętność dziedzinie pomocy społecznej</li> <li>- umiejętność pozyskiwania dodatkowych źródeł pomocy,</li> <li>- ciągle rozwijanie usług pozamaterialnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- mała aktywność społeczna na poziomie sołectw,</li> <li>- ograniczony dostęp do Internetu, nowoczesnych technologii</li> <li>- tendencja do starzenia się społeczności lokalnej,</li> <li>- dość wysoka stopa bezrobocia,</li> <li>- brak wypracowanej, skutecznej metody do walki z bezrobociem,</li> <li>- wysokie saldo migracji- odpływ młodych i wykształconych osób z terenu gminy,</li> <li>- brak kadr specjalistycznych do pozyskiwania środków na zewnątrz i realizacji projektów, doradców, trenerów, terapeutów</li> <li>- niska świadomość społeczna, brak zaangażowania</li> <li>- małe zainteresowanie prowadzeniem działalności agroturystycznej i produkcją żywności ekologicznej</li> <li>- niewystarczająca realizacja planu gospodarki odpadami</li> <li>- brak funduszy na realizację potrzebnych usług społecznych</li> <li>- brak organizacji pozarządowych</li> <li>- brak miejsc pracy i systemu wsparcia długotrwale bezrobotnych</li> <li>- mała oferta organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży</li> <li>- brak specjalistycznych placówek opieki</li> </ul>

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

<p>związanych z pomocą społeczną,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pobudzenie sił społecznych dzięki procesowi partycypacji świadomość konieczności współpracy z organizacjami pozarządowymi,</li> <li>- możliwość zaangażowania do współpracy organizacji sektora non – profit z terenu powiatu,</li> <li>- rozwój działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień, głównie alkoholowych- uruchomienie Centrum Pomocy Rodzinie</li> <li>- sprawnie działający samorząd</li> <li>- istnienie grup nieformalnych- zespołów ludowych</li> </ul>	<p>zdrowotnej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- niska samoocena mieszkańców</li> <li>- niska koordynacja pomocy i monitoringu usług społecznych</li> <li>- zbyt mały dostęp do świadczeń opiekuńczych, rehabilitacji</li> <li>- niedoinwestowanie w strukturę społeczną,</li> <li>- ciągle ubożenie społeczności lokalnej,</li> <li>- pogłębianie się dysfunkcji rodzin dotkniętych ubóstwem, bezrobociem bądź problemem alkoholizmu,</li> <li>- niewystarczająca liczba środków budżetowych przeznaczonych na pokrycie wydatków związanych z polityką społeczną i pomocą społeczną,</li> <li>- nasilanie się problemu alkoholizmu i towarzyszących mu patologii oraz przemocy w rodzinie,</li> <li>- brak mieszkań socjalnych,</li> <li>- brak mieszkań chronionych,</li> <li>- brak własnego środka transportu, którym dysponowałby Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,</li> <li>- niedostateczny przepływ informacji między instytucjami,</li> <li>- zbyt mała liczba lokalnych organizacji pozarządowych działających w sferze polityki społecznej i samodzielnie pozyskujących środki zewnętrzne na ten cel,</li> <li>- brak koordynacji działań pomiędzy lokalnymi organizacjami pozarządowymi i instytucjami w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na pomoc społeczną,</li> <li>- zbyt małe zaangażowanie lokalnego społeczeństwa w dziedzinę polityki społecznej,</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- stabilna polityka województwa i państwa</li> <li>- potencjał regionu</li> <li>- spadek bezrobocia</li> <li>- niska/stabilna stopa inflacji</li> <li>- szeroki dostęp do Internetu (dostęp do informacji)</li> <li>- przychylne nastawienie władz regionalnych</li> <li>- pozyskanie środków unijnych i umiejętne ich wykorzystanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- powiększanie się dysfunkcji rodzinnych,</li> <li>- postępujący proces ubożenia społeczeństwa,</li> <li>- wzrost chorób - alkoholizm, uzależnienia, choroby psychiczne</li> <li>- wzrost agresji wśród młodzieży – kradzieże, grupy przestępcze</li> <li>- rozpad rodziny,</li> <li>- brak lokalnych i regionalnych działań przeciwdziałających długotrwałemu bezrobociu,</li> </ul>

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

<ul style="list-style-type: none"> <li>- możliwość korzystania z pomocy ekspertów</li> <li>- większe możliwości zdobycia wykształcenie (coraz większa liczba uczelni, kształcenie na odległość poprzez Internet)</li> <li>- zainteresowanie społeczne naturalnymi zasobami, kulturą ludową, wyrobami rękodzielniczymi</li> <li>- promocja zdrowej żywności</li> <li>- kształtowanie się systemu pomocy i wsparcia dla gmin wiejskich w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- mała liczba aktywnie działających organizacji z sektora pozarządowego,</li> <li>- przewaga świadczeń finansowych nad niefinansowymi,</li> <li>- roszczeniowa postawa klientów pomocy społecznej,</li> <li>- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,</li> <li>- długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej,</li> <li>- wzrost liczby osób starszych, niepełnosprawnych</li> <li>- relatywnie niskie dochody mieszkańców,</li> <li>- niestabilność prawa,</li> <li>- brak środków na budownictwo komunalne,</li> <li>- migracja osób młodych i wykształconych z terenu gminy do miast,</li> <li>- niski poziom wykształcenia mieszkańców</li> <li>- upowszechniające się negatywne wzory zachowań społecznych,</li> <li>- upadek autorytetów i zasad moralnych, zwłaszcza wśród młodzieży,</li> <li>- brak zakładów przemysłowych i innych palcówek które mogłyby dać zatrudnienie osobom bezrobotnym</li> </ul>
--	--

Analiza SWOT wykonana w oparciu o aktualną sytuację społeczno - gospodarczą gminy Juchnowiec Kościelny niewątpliwie wskazuje, że mocną stroną gminy jest dobre położenie geograficzne i niewielkie zanieczyszczenie powietrza, położenie w pobliżu aglomeracji miejskiej, korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Gmina posiada (niewykorzystane) zasoby ludzkie – sprawny samorząd, instytucje publiczne.

Niestety gmina Juchnowiec Kościelny ma również wiele słabych stron. Jedną z nich to ubóstwo i niskie dochody w społeczności, rosnąca liczba osób niepełnosprawnych i starszych. Wyzwaniem dla polityki społecznej jest mała aktywność społeczna, świadomość społeczna, a także edukacyjna. Od wielu lat gmina Juchnowiec Kościelny jest zagrożona brakiem systemu długofalowego wsparcia bezrobotnych, ich aktywizacji zawodowej.

Uczestnicy warsztatów analizując problemy i zasoby społeczne ocenili również poziom integracji społecznej oraz pożądaną stan w tym zakresie. Stwierdzili, że występują słabe więzi między mieszkańcami, nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań.

## 2. Wizja gminy Juchnowiec Kościelny

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy za 15 - 20 lat. Wizja określa bardzo ogólnie do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Została więc zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości, wyprowadzone na podstawie uznanych przez społeczność wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania

Wizję rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Juchnowiec Kościelny określono na podstawie analizy sytuacji społecznej, wyodrębnienia obszarów problemowych oraz mocnych stron.

### **WIZJA GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY NA LATA 2011 - 2023**

Gmina Juchnowiec Kościelny miejscem przyjaznym dla mieszkańców, umożliwiającym wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy, profesjonalną pomoc społeczną, dobrą opiekę medyczną i socjalną, integrację społeczności lokalnej.  
oraz kultywowanie tradycji ludowe.

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych założeń.

Z powyższych oczekiwań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cele nadrzędne strategii.

## 3. Cele strategiczne i szczegółowe

Główne cele strategiczne określają, co zamierzamy osiągnąć i do czego przyczyniają się opisane osiągnięcia.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

W wyniku prac warsztatowych, analizy SWOT oraz analizy występujących problemów społecznych w gminie sformułowano następujące obszary problemowe polityki społecznej gminy:

- I. **Niewystarczający system wsparcia rodzin**
- II. **Wykluczenie osób i grup najsłabszych socjalnie**
- III. **Niedostatecznie rozwinięty (niezaspakajający potrzeb mieszkańców) obszar edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa.**
- IV. **Niska integracja społeczna, brak systemowego rozwoju zasobów ludzkich i kulturowych**

W ramach wyżej wymienionych obszarów zostały wyznaczone cele strategiczne :

**Ad. I Obszar: Niewystarczający system wsparcia rodzin**

**I Cel strategiczny**

Wzmocnienie gminnego systemu pomocy i wsparcia

**Ad. II. Obszar: Wykluczenie osób i grup najsłabszych socjalnie**

**II Cel strategiczny**

Wyrównywanie szans osób, rodzin i grup najsłabszych

**Ad. III Obszar: Niedostatecznie rozwinięty (niezaspakajający potrzeb mieszkańców) obszar edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa**

**III Cel strategiczny**

Zwiększenie, dostępności i oferty usług społecznych



Ad. IV Obszar: Niska integracja społeczna, brak systemowego rozwoju zasobów ludzkich i kulturowy

#### **IV Cel strategiczny**

Wysoka integracja mieszkańców i aktywny udział w życiu kulturowym i społecznym gminy

#### **Obszar I: Niewystarczający system wsparcia rodzin**

##### **Cel strategiczny I**

Wzmocnienie gminnego systemu pomocy i wsparcia

##### **Cele operacyjne:**

- I.1. Działania na rzecz umocnienia roli rodziny
- I.2. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży
- I.3 Zwiększenie aktywności osób starszych,
- I.4. Podejmowanie działań minimalizujących zjawisko izolacji i osamotnienia
- I.5. Wzmocnienie zasobów kadrowych w zakresie usług społecznych ,
- I.6 Wzmocnienie zasobów kadr specjalistycznych w gminie

##### **Działania**

1. Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych
2. Tworzenie pozalekcyjnych klubów kół zainteresowań
3. Organizowanie turniejów sportowych
4. Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (kolonii, półkolonii, obozów, zimowisk)
5. Rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej
6. Organizacja spotkań na temat zagrożeń
7. Organizowanie konkursów, festynów promujących życie w trzeźwości
8. Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

## Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

9. Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki, uruchomienie klubu seniora.
10. Utworzenie klubu seniora
11. Edukacja w zakresie zdrowego stylu życia
12. Podnoszenie kwalifikacji i edukacja gminnych kadr pomocowych, pozyskiwanie specjalistów.

### **Obszar II: Wykluczenie osób i grup najsłabszych socjalnie**

#### **Cel strategiczny II**

Wyrównywanie szans społecznych osób, rodzin i grup najsłabszych

#### **Cele operacyjne:**

- II.1. Wzrost świadomości praw i możliwości pomocy wśród osób, rodzin najsłabszych
- II.3. Integracja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych
- II.4. Prowadzenie innowacyjnych, efektywnych usług na rzecz osób, rodzin, grup potrzebujących wsparcia, w tym opiekuńczych, rehabilitacyjnych osób starszych,
- II.5. Wspieranie osób niepełnosprawnych,
- II.6. Aktywizacja społeczna i zawodowa bezrobotnych ,
- II.7. Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom
- II.8. Skuteczne programy przeciwdziałania ubóstwu wśród mieszkańców
- II.9. Profesjonalna pomoc terapeutyczno-interwencyjna, adekwatne programy profilaktyczne
- II.12. Wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie koordynacji i monitorowania potrzeb i usług społecznych oraz ich jakości w gminie

#### **Działania**

1. Stała diagnoza środowiska oraz osób wymagających wsparcia ; organizacja pomocy w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych  
Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

2. Edukacja grup najsłabszych w zakresie praw i możliwości pomocy (utworzenie punktu poradnictwa, dodatkowe spotkania, informacje medialne, kampanie itp.)
3. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
4. Stworzenie i prowadzenie stałego monitoringu potrzeb społecznych.
5. Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych osobom starszym w miejscu zamieszkania.
6. Współpraca z rodziną osób starszych, niepełnosprawnych.
7. Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich w życiu społeczności lokalnej (zapewnienie środka transportu do przewozu tych osób).
8. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.
9. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób niepełnosprawnych/uzależnionych
10. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki
11. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym trwale bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i patologiami społecznymi)
12. Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez podpisywanie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych.
13. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz między instytucjami i organizacjami na terenie powiatu na rzecz zmniejszania bezrobocia.
14. Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej (wprowadzenie instrumentów aktywnej integracji)

**Obszar III: Niedostatecznie rozwinięty (niezaspakajający potrzeb mieszkańców) obszar edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa**

**Cel strategiczny III**

Zwiększenie, dostępności i oferty usług społecznych

**Cele operacyjne:**

- III.1. Dobra opieka medyczna, zwiększenie oferty usług specjalistycznych
- III.2. Dostępne specjalistyczne leczenie, terapia i interwencja
- III.3. Profesjonalna profilaktyka,
- III.4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

III.5. Nowoczesny system edukacji, rekreacji

III.6. Dostępność bogatej oferty edukacyjnej, opiekuńczej

III.7. Rozszerzenie usług społecznych, programów edukacyjnych, terapeutycznych, doradczych

III.8. Wysoka jakość i dostępność infrastruktury lokalowej - edukacyjnej, sportowej, kulturowej

### **Działania**

1. Modernizacja i doposażenie bazy oświatowych, rekreacyjnej i kulturalnych.
2. Opracowanie i wdrożenie zasad dostępu do usług edukacyjnych różnych grup społecznych.
3. Alternatywne formy wychowania przedszkolnego z zabezpieczeniem placu zabaw i aktywności rodziców dzieci korzystających z oferty.
4. Likwidacja barier architektonicznych w gminie.
5. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla mieszkańców - ekologicznej, nowoczesnych technologii, tradycji ludowych, BHP, zdrowego stylu życia
6. Doskonalenie kadry uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
7. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.
8. Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież, rodziny.
9. Poprawa dostępności, jakości, kompleksowości i ciągłości świadczeń zdrowotnych
10. Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji.
11. Większy zakres usług i świadczeń w Ośrodkach Zdrowia; organizowanie akcji profilaktycznych
12. Edukacja, terapia i wsparcie z zakresu problematyki uzależnień wśród rodzin, dzieci i młodzieży.
13. Szkolenia dla dzieci/młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa ( w tym: bezpieczna droga do szkoły) .
14. Realizacja działań edukacyjnych i prewencyjnych ograniczających zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i umacniających poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.
15. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej w gminie

**Obszar IV: Niska integracja społeczna, brak systemowego rozwoju zasobów ludzkich i kulturowych**

**Cel strategiczny IV:**

Wysoka integracja mieszkańców i aktywny udział w życiu kulturowym i społecznym gminy

**Cele operacyjne:**

- IV.1. Wyrównywanie szans rozwojowych,
- IV.2. Inspirowanie działań w obszarze kultury,
- IV.3. Aktywizacja mieszkańców w zakresie sportu, rekreacji i turystyki,
- IV.4. Promowanie rozwijania zainteresowań i integracji społecznej
- IV.5. Aktywizacja i systemowe wsparcie liderów młodzieżowych i środowiskowych
- IV.6. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu
- IV.7. Pozyskiwania i wzmocnienie zasobów specjalistów dla gminy
- IV.8. Usprawnienie kanałów informacyjnych pomiędzy społecznością lokalną a władzami gminy
- IV.8. Promocja twórczości ludowej, produktów regionalnych
- IV.9. Edukacja w zakresie partycypacji społecznej, wzrost aktywności społecznej
- IV.10. Powstanie nowych miejsc pracy w sektorze usług codziennych, agroturystyki, rękodzielnictwa, rolnictwa

**Działania**

1. Promowanie rękodzieła i innych umiejętności osób starszych polegających na przekazywaniu tych umiejętności młodemu pokoleniu.
2. Edukacja regionalna, agroturystyczna w społeczności
3. Kontynuacja i innowacja gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.
4. Tworzenie nowych przedsięwzięć kulturalnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym, m.in. organizacja cyklicznych imprez/targów gminnych
5. Organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi sztuki, kultury, literatury i polityki.
6. Działania zmierzające do ożywienia czytelnictwa wśród dorosłych, dzieci i młodzieży.
7. Działalność promocyjno - wydawnicza poświęcona możliwościom lokalnym na terenie gminy.
8. Organizacja i prowadzenie świetlic wielofunkcyjnych, miejsc spotkań mieszkańców,

## Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

9. Edukacja liderów młodzieżowych, środowiskowych, społeczności w zakresie partycypacji społecznej.
10. Systemowe wsparcie grup nieformalnych, ngo, twórców i zespołów ludowych na terenie gminy
11. Konsultowanie działań podejmowanych przez gminę a związanych z organizacją życia społecznego z organizacjami pozarządowymi.
12. Promocja przedsiębiorczości i aktywności lokalnej.
13. Wizualizacja regionalna gminy, promocja tradycji i produktów lokalnych
14. Stały monitoring i ocena zasobów ludzkich w gminie. Uruchomienie stałego sposobu pozyskiwania środków i zasobów na potrzeby i usługi społecznych.
15. Uruchomienie gminnej sieci komputerowej wraz z edukacją użytkowników
16. Przygotowywanie i realizacja projektów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

### **4. Harmonogram realizacji gminnej strategii na lata 2011-2012**

## **V. WDRAŻANIE I ZARZĄDZANIE GMINNĄ STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

Propozycja określa organizację, zasady i sposoby wdrażania strategii i jej monitorowania. System ten jest bardzo ważnym i często niedocenianym elementem planowania strategicznego i operacyjnego, który decyduje o dynamice procesu realizacji strategii.

**System zarządzania realizacją Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych** tworzą powiązane ze sobą podmioty zarządzające realizacją strategii.

**Wójt jest** odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz funkcjonowanie zespołu ds. aktualizacji i monitorowania.

**Rada Gminy** - pełni bieżący nadzór nad realizacją strategii, czuwa aby przy tworzeniu budżetu uwzględniany był harmonogram realizacji strategii, prowadzi akcję informacyjną i promocyjną, uchwała zmiany w strategii, programy.

**Koordynator wdrażania strategii - Sekretarz Gminy Juchnowiec Kościelny**

- zapewnia, aby każdy z zespołu aktualizacji posiadał aktualną wersję strategii oraz HARMONOGRAM strategii,
- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring realizacji strategii
- współorganizuje raz na 2 lata spotkania zespołu roboczego w III kwartale, po każdym ze spotkań opracowuje informacje o realizacji strategii ( który następnie szeroko upowszechnia);
- przedkłada informacje podczas sesji Rady Gminy w przeciągu 3 m-cy po spotkaniach zespołu;

**Zespół ds. aktualizacji i monitorowania**

- opracowuje i analizuje materiał z monitoringu, opiniuje plan działania, harmonogram realizacji;
- wspiera gminę w przygotowaniu monitoringu;
- opracowuje wraz z koordynatorem harmonogram.

**Zapewnienie spójności strategii z innymi dokumentami strategicznymi**

Podmioty zarządzające i realizujące zadania strategiczne powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy Strategii były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy. W przypadku aktualizacji pozostałych dokumentów strategicznych stosowne zmiany winny być uwzględniane również w niniejszej strategii.

**System aktualizacji strategii** zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Koordynatora, opiniowane przez zespół ds. aktualizacji i zatwierdzane przez Radę Gminy na początku każdego roku.

## Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023

- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie, co roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji.
- część „strategiczna” (rozdział I i II) będzie poddawana **przeglądowi oraz aktualizacji** raz na 4 lata,
- część „programowa” (cele i harmonogram) będzie poddawana **przeglądowi i aktualizacji** co 2 lata w formie harmonogramu na kolejny rok – zadanie to odbywać się będzie w III kwartale
- po wprowadzeniu zmian w strategii Koordynator wdrażania strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji strategii.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Gminy powinien być opublikowany na stronie internetowej, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania strategicznego oraz wszystkim jednostkom i instytucjom których działalność może przyczynić się do realizacji strategii.

Odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz dostosowanie wszystkich planów i programów do jej ustaleń jest Wójt Gminy Juchnowiec Kościelny.

### **Źródła finansowania**

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie Juchnowiec Kościelny wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Źródła te można podzielić na cztery grupy:

1. Pierwszą grupę stanowią środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
2. Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych. Pozyskiwaniem tych środków powinny się zająć organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy.



#### 4. Harmonogram realizacji gminnej strategii na lata 2011-2012

LP	CELE STRATEGICZNE/ KIERUNKI DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I POTEMNICY UCZESTNICZĄCE	WAŻNOSC	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI	FINANSE
<b>Cel I Wzmocnienie gminnego systemu pomocy i wsparcia</b>						
1	Tworzenie i prowadzenie pozalekcyjnych klubów, kół zainteresowań	Szkoły Ośrodek Kultury	Bardzo ważne	2011/2012	<p><b>Funkcjonowanie w ZS w Juchnowcu Górnym:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- koto przyrodnicze</li> <li>- zajęcia plastyczne</li> <li>- koto języka angielskiego</li> <li>- chór</li> <li>- zajęcia rowerowo – techniczne</li> <li>- zajęcia sportowe</li> <li>- koto historyczne</li> <li>- koto języka polskiego</li> <li>- koto języka francuskiego</li> <li>- koto chemiczne</li> <li>- godzina z bajką</li> <li>- koto informatyczne</li> <li>- gry planszowe</li> <li>- SCRABBLE</li> <li>- koto Caritas</li> <li>- zespół folklorystyczny „Jarzębinki”</li> <li>- <b>Projekty POKL</b></li> <li>„Mam szansę” – zajęcia artystyczno-sportowe: teatralne, plastyczne, badminton, zapasy, basen (nauka pływania)</li> <li>„Pływaj z nami” – zajęcia na basenie, zajęcia badmintona</li> <li><b>SP w Księżynie:</b></li> <li>- zajęcia muzyczne: flazolety</li> <li>- zajęcia sportowo – rekreacyjne: badminton - język angielski</li> </ul>	<p>Budżet szkoły Budżet Ośrodka Kultury</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Środki własne uczestników kół w OK</p>

					OSRODEK KULTURY	
					1) rodzaj oraz ilość pozalekcyjnych kół zainteresowań, klubów zainteresowań istniejących w Ośrodku Kultury w chwili obecnej oraz źródło ich finansowania: - koło filmowe „Klaps” – Ośrodek Kultury (finansuje) - cykliczne tematyczne warsztaty – tj. warsztaty orgiami, haft krzyżkowy, warsztaty plastyczne, warsztaty z tworzenia biżuterii, - Ośrodek Kultury 2) rodzaj oraz ilość pozalekcyjnych kół zainteresowań, klubów zainteresowań które planowanych do utworzenia w latach 2011/2012 - koło fotograficzne - koło taneczne (breakdance) - koło szachowe - koło dziennikarskie - koło garncarskie oraz warsztaty z ceramiki	
2	Utworzenie klubu seniora	GOPS, Koła Emerytów Ośrodek Kultury	Ważne	2012	Zorganizowanie spotkania w społeczności w I kw 2012, Opracowanie założeń Koła Emerytów w I kw Pozyskanie partnera do realizacji przedsięwzięcia z zewnątrz gminy Uruchomienie Klubu w III kw	Budżet gminy, środki zewnętrzne
3	Opracowanie i wdrożenie programu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	GOPS	Bardzo ważne	III kwartał, 2011r.	Spotkanie zespołu od III kwartału, min raz w kwartale	Budżet gminy 4 000,00 zł

4	Organizowanie letniego wycieczki dla dzieci i młodzieży (kolonii)	GKRPA GOPS	Ważne	2011/2012	GOPS – udział w koloniach min 10 osób w roku GKRPA – udział w koloniach ok. 50 osób w roku	Budżet GOPS 8 000,00 zł Budżet GKRPA 50.000,00 zł
<b>Cel II Wyrównywanie szans osób, rodzin i grup najsłabszych</b>						
1	Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych osobom starszym w miejscu zamieszkania.	GOPS Ośrodki zdrowia	Bardzo ważne	2011/2012	Zwiększenie ilości osób objętych usługami o minimum 3 osoby w każdym roku	Budżet GOPS
2	Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich w życiu społeczności lokalnej.	GOPS Stowarzyszenie Regionalny Oddział Polskiego Towarzystwa Walki Z Kalectwem w Juchnowcu Kościelnym Koło emerytów	Bardzo ważne	2011/2012	Organizacja min 3 spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki w roku. Zapewnienie dodatkowego transportu lub przejazdu na dojazd na imprezy Uruchomienie klubu seniora. Uruchomienie minimum 1 projektu w partnerstwie z ngo dla osób starszych w roku.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
3	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i interwencyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	GKRPA	Ważne	2011/2012	Utrzymanie działania punktu. Upowszechnienie usług Punktu przez lokalne media, gazeta, telewizja, członków zespołu LZI, szkoły podczas wywiadówek, ogłoszenia parafialne. Uruchomienie dodatkowych godzin dla osób potrzebujących.	Budżet GKRPA

### Cel III Zwiększenie, dostępności i oferty usług społecznych

1	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej.	Szkoły	Bardzo ważne	2011/2012	<p><b>ZS w Juchnowcu Górnym:</b> Realizowanie planu pracy psychologa i pedagoga (opracowane szczegółowe cele i zadania do pracy w ciągu roku) w formie indywidualnych konsultacji, spotkań ze specjalistami, szkoleń tematycznych</p> <p>Realizowanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień: alkohol, niktyna, narkotyki, dopalacze, Internet oraz przeciwdziałania przemocy psychicznej i fizycznej</p> <p><b>SP w Księżynie:</b> - realizowanie planu pracy psychologa i pedagoga - realizacja programu „Szkoła bez przemocy”, - świetlica środowiskowa z elementami socjoterapii dla dzieci z rodzin zaburzonych lub niewydolnych</p> <p><b>ZS w Kleosinie:</b> W Zespole Szkół prace kontynuować będzie zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dla uczniów prowadzone są karty indywidualnych potrzeb, założone za zgodą ich rodziców, opracowany został plan działań wspierających uczniów. Od 2011r. prowadzone są zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (uczniowi skierowani na podstawie opinii psychologiczno-pedagogicznej), zajęcia rewalidacyjne (dla uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności), zajęcia wyrównawcze z matematyki i jęz. polskiego.</p> <p>Szkoła realizuje programy z zakresu profilaktyki uzależnień: „Szkoła bez przemocy”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”</p>	Budżet szkoły Budżet gminy
---	--	--------	--------------	-----------	--	-------------------------------

2	Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie rekomendacji ich realizacji.	Ośrodki Zdrowia, samorząd gminy, ngo	Bardzo ważne	2011	Organizacja spotkania/ zespołu w IV kw 2011 Opracowanie rekomendacji dla Rady Gminy, przedstawienie do końca 2011 roku (potrzeba utworzenia placówki o char. opiekuńczo-leczniczym lub opiekuńczo pielęgnacyjnym)	Środki zewnętrzne
3	Realizacja działań edukacyjnych i prewencyjnych ograniczających zagrożenia i umacniających poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.	Policja	Bardzo ważne	2011	Realizacja programów z 2010r. - „Bezpieczna droga do domu/szkoły” - „Piłnuj drinka” - kampania „Stop bezdomności” - „Mój dzielnicowy” - „Prewencja na start” Realizacja nowych programów na rok 2011 - „Nie bądźmy obojętni” - „Nie daj się zrobić w jojo” - „Znakowanie” - „Bezpieczne wakacje”  Odbywać się będą również cykliczne spotkania z dziećmi, młodzieżą i mieszkańcami gminy oraz prelekcje nt. bezpieczeństwa osób i mienia.	Budżet Państwa Budżet gminy
<b>Cel IV Niska integracja społeczna, brak systemowego rozwoju zasobów ludzkich i kulturowych</b>						
1	Kontynuacja i innowacja gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.	OŚRODEK KULTURY, instytucje gminne, inni partnerzy	Bardzo ważne	2011	Zgodnie z kalendarzem imprez OK	Budżet OK
2	Organizacja i prowadzenie świetlic wielofunkcyjnych, miejsc spotkań mieszkańców,	GKRPA, samorząd gminy, ngo	Ważne	2011	Utrzymanie 2 świetlic środowiskowych z elementami socjoterapii w Księżynie i w Kleosinie ilość dzieci uczestniczących – ok. 55	<b>GKRPA</b> 2011r.- 4.500zł, na wynagrodzenia osób pracujących w świetlicach - 40.000zł

3	Konsultowanie działań podejmowanych przez gminę a związanych z organizacją życia społecznego z organizacjami pozarządowymi.	URZĄD GMINY	Ważne	2011	Opracowanie konsultacji i sposobu konsultowania dokumentów trybem partycypacji społecznej Uchwalenie wraz z programem współpracy z ngo	Budżet gminy
---	---	-------------	-------	------	---	--------------

Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie Programów

- Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi ,
- Gminnego Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.